MUHAMMED M. ŠA'RAVI

KRAJ SVIJETA

Naslov orginala Nihajetul-alem
Autor
Muhammed M. .Sa'ravi

Muhammed M. Ša 'ravi

KRAJ SVIJETA

Sarajevo, 2010.

PRVO POGLAVLJE

Tema kraja svijcta privlači veliku pažnju naučnih krugova, onih koji se bave raznim proročanstvima i predviđanjima kao i brojnih drugih skupina. Mnogi nastoje predvidjeti trenutak, dan, odnosno precizirati vrijeme u kojem će završiti ovaj naš svijet.

Međutim, sve teorije o kraju svijeta koje su iznesene u prošlosti i one koje se iznose danas, temelje se na pretpostavkama i procjenama a ne na naučnim saznanjima. Razlog tome jeste činjenca što ljudsko, ograničeno, znanje ne može proni- knuti u suštinu ovog pitanja. Nauka o kosmosu još je poput djeteta koje puzi, pa iako su posljednja naučna otkrića obznanila postojanje zvijezda i planeta udaljenih od Zemlje milion svjetlosnih godina pa i više, to je ipak malo znanja u odnosu na ukupno naše neznanje o prostranom kosmosu.

U časnom Kur’anu Uzvišeni Allah nebom naziva sve što je iznad nas i što nas nadvisuje. U tom smislu sljedeći ajet kaže:

"A i nebo - njega smo rukama sazdali i sigurno ga širimo Mi." (Ed-Darijat, 47)'

[1] Prilikom prevođenja kur’anskih ajeta na bosanski jezik koristili smo prijevod Bc- sima Korkuta, Orijentalni institut, Sarajevo, 1 977.

Širenje neba izraz je Allahove svemoći, i u svakom po- gledu izmiče sposobnostima čovjeka, pa tako kada god na- učnici u svojim istraživanjima pomisle da su došli do kraja kosmosa, ustanove da postoji još nešto, i onda se otvara prostor za nova istraživanja. Tako se naučne teorije mijenjaju svakih nekoliko mjeseci, i samim naučnicima postane jasno da ono što su nakon istraživanja smatrali nepobitnom činjenicom ne stoji.

Promjene u životu ljudi dešavaju se iz dana u dan, za razliku od kosmosa koji je postojan i nije podložan promjenama takve vrste.

Ako pogledamo proročanstva astrologa i raznih prcdska- zivača teorije kraja

svijeta, vidjet ćemo da oni svake godine, ili svakih nekoliko godina "određuju" taj datum! Ali, najčudnije od svega jeste što veliki broj ljudi vjeruje u to, iako ovi svoja proročanstva ne temelje na znanju.

U Americi je nedavno zabilježen slučaj jednog takvog predviđanja, pa je veliki broj ljudi u to povjerovao, napustio stanove i pohrlio u planine, vjerujući da će tamo naći spas. Međutim, "određni" dan je prošao, ništa se nije desilo, a ljudi su shvatili da su prevareni.

Postoje mnoga slična predviđanja koja Hindusi i Siki daju u pogledu kraja svijeta, a sva su pogrešna, jer nisu utemelje- na na znanju. U suštini to su samo trikovi, koji imaju za cilj stjecanje materijalne koristi. A trenutak kraja vremena samo je Allahu poznat, jer On je Taj Koji je to precizno odredio, ne upoznavajući nikoga o tome, čak ni Njemu bliske meleke.

Prije nego što pređemo na temu, nužno je da nešto kaže- mo o stalnome ipromjenjivome.

Stalan je kosmos kojeg je Uzvišeni Allah za čovjeka stvorio. Uzvišeni je odredio da taj prostrani kosmos, nebo, zemlja, i ono što je između njih, funkcionira kroz stalne i nepromjenjive zakonitosti, i podređujući to sve čovjeku, kako bi on lakše izvršio svoju zemaljsku misiju. A sam čovjek, zbog kojeg je kosmos stvoren, podložan je promjenama. U tome smislu čovjek se kreće od snage do slabosti, od zdravlja do bolesti, od snage do nemoći, od života do smrti, od pameti do ludila. Velike se promjene, od situacije do situacije, u životu čovjeka događaju, dok to u slučaju kosmosa nije tako, jer on je stalan i nepromjenjiv.

Ukoliko analiziramo promjene i procese kroz koje prolazi čovjek, zapazit ćemo da se dešavaju prema pravilima koja nam nisu znana, pa tako promjene: od zdravlja do bolesti, od snage do slabosti, od života do smrti, nemaju opće značenje, ili drugim riječima, ne postoji mogućnost da utvrdimo kada će čovjek iz stanja zdravlja preći u stanje bolesti. Jer, kada bismo to bili u stanju onda bismo, možda, mogli to spriječiti i vladati tim procesom.

Bez obzira šta naučnici u vezi s ovom temom kažu, mi možemo zaključiti da je ovo, ipak nepoznanica za nas. Tako naprimjer moždani ili srčani udar, te neke druge pojave, medicina nije u stanju objasniti, osim sa stanovišta pretpostavki koje se temelje na statistikama. Međutim, sve to može se ocijeniti samo kao pretpostavka, jer se ne temelji na naučnom, stgurnom saznanju.

Također, prelazak čovjeka iz stanja bogatstva u stanje siromaštva, ili obrnuto, nema poznat zakon prema kojem se događa. Tako je i sa svim drugim promjenama u našem životu, čovjek ne zna kad će napustiti ovaj svijet, možda onda kada bude u najboljoj snazi, pa u trenutku završi njegov život, a opet, desi se, da bolestan čovjek poživi dugi niz godina.

Ali, zašto je samo čovjek stvoren nestalnim, dok sve drugo, njemu potčinjeno, podliježe stalnim i nepromjenjivim zakonitostima?

Odgovor na ovo pitanje glasio bi: kosmos je stvoren za čovjeka kako bi mu dao sve potrebne komponente života, i nije stvoren samo za jednu generaciju koju će dočekati, a onda s njenom smrću završiti svoje postojanje. Ne, nego je on stvoren za sve generacije do Sudnjeg dana, i dočekuje ih sve, jednu za drugom, s istim davanjem i prilikama, i pritom podliježe stalnim zakonima.

Na zemlji od vremena Ademovog do današnjeg dana vrijedi pravilo da ukoliko se sjeme posije, zalijeva i vodi briga o njemu, te ukoliko se čuva od bolesti, sigurno će rezultirati dobrim plodom.

Tako od Adema do danas, zemlja ne odbija darivati svoje blagodati bilo kojoj generaciji, i ne kaže: dajem jednoj, a odbijam dati onoj generaciji poslije nje.

Sunce, također, od vremena Ademovog do danas funkcionira po utvrđenim pravilima; izlazeći na istoku, a zalazeći na zapadu, i nije zabilježeno da je jednoj generaciji svoju

svjetlost darivalo, a drugoj je uskraćivalo. Isti slučaj je i s ki- šom, zrakom, i svim drugim, za život neophodnim stvarima, kao blagodatima koje su ravnomjerno na raspolaganju svim generacijama.

Uzvišeni Allah kaže:

“Sunce i Mjesec utvrđenim putanjama plove.” (Er-Rahman, 5)

A to znači po precizno utvrdenom planu, koji se nijednog trena ne remeti.

Dakle, u kosmosu postoji stvorenje, ali i ono što je Allah stvorio da bude u funkciji tog stvorcnja. Stvorenje kojem je Uzvišeni Allah podredio brojne stvari radi olakšanja misijske zadaće jeste čovjek, a njega kroz život susrećemo u različi- tim promjcnjivim duhovno-moralnim stanjima, i jedino život kao stanje ostaje nepromjenjiva konstanta njegovog bića sve do smrti. Znači da je stanje promjenc prirodni proccs koji ga prati, jer prilikom smrti nestaje i života. Stanja promjene kroz koja čovjek prolazi u fi.zičkom životu i nakon smrti neograničena su vremenom, situacijama i uvjetima. To su sve

procesi skriveni od nas i ne možemo ih dokučiti.

ČOVJEK I PRINCIPI PROMJENE

Čovjek se u životu svaki dan mijenja, i podliježe zakoni- tostima o kojima ne znamo ništa. Pa tako dok je u budnom stanju podliježe jednom pravilu, a u stanju sna drugome o kojem, opet, ništa ne znamo. Dok je u snu vidi stvari koje nemaju racionalnog objašnjenja: razgovara s osobama koje su prije mnogo vremena preselile s ovog svijeta, padne s brda a da mu se pri tome ništa ne desi, ili pak da odc na kraj svijeta za svega nekoliko trenutaka. On to sve vidi, dok su mu oči zatvorene, ide dok su mu noge u krevetu i ne miču se, priča a jezik se ne pokreće, sanja kako pati ili uživa.

Sve ovo događa se u jednom trenutku. A proces prelaska iz budnog stanja u san, možda ne traje dulje od jedne minute. Ovo nam govori da su procesi prelaska čovjeka iz jednog sta- nja u drugo posve različiti, ali i da je to za Uzvišenog Allaha sasvim jednostavno. Čitajući časni Kur'an pronalazimo:

"Alah uzima duše u času njihove smrti, a i onih koji spavaju, pa zadržava one kojima je odredio da umru, a ostavlja one druuge do roka odredenog. To su, zaista, dokazi za one koji razmišljaju." (Ez-Zumer, 42)

Proces prelaska čovjeka iz jave u san sličan je proccsu promjene života u stanje smrti.

Ali, uprkos ovoj sličnosti zakonitosti su različite, jer se onom koji spava, duša vraća u tijelo nakon što se probudi, dok se onom koji umre duša vraća tek na onome svijetu. A Božji Poslanik, a.s., kaže:

"Tako mi Onoga u čijoj ruci je moja duša vi ćete doista umrjjeti kao Što spavate, a bit ćete proživljeni baš kao što se nakon sna budite. Bit ćete pitani za ono što radite; nagrađeni dobrim za učnjeno dobro, a kažnjeni učinjeno zlo. Doista to će biti trajno Džennelj ili trajno Džehennem." U trenutku dok umire čovjek vidi ono što u snu ne može vidjeti. On vidi meleke, i sve što je skriveno od njega, te prepoznaje šta ga očekuje; Džennet ili Džehennem.

Ovaj proces prelaska iz jedne zakonitosti u drugu, niko od ljudi ne može spoznati kako se odvija. Prema tome, promjena stanja, a onda opet povratak u prvobitno, pravila su skrivena za nas, iako se to nama dešava i utječe na naš život!

Pogledamo li kosmos u cjelini doći ćemo do zaključka da se on kreće u pravcu koji

je od koristi za nas. Mi naravno ne znamo kako se on kreće, naprimjer, vodu koju Allah putem kiše spušta, koristi sve što je živo na Zemlji. Ona je osnov života, kao što možemo zaključiti na osnovu riječi Uzvišenog Allaha: "... i da Mi od vode sve živo stvaramo?" (El-Enbija', 30) Čovjek je dugo na Zemlji živio a da ništa nije znao o procesu isparavanja vode iz mora u oblake, kao što ništa nije znao ni o tome da se ona poslije skuplja u visokim stupnjevima atmosfere i spušta u obliku kiše.

Ali, da li je neupućenost čovjeka u ovaj proces i jed- nog trenutka dovela u pitanje korištenje vode za potrebe

navodnjavanja, pića i drugih potreba? Ne, i do današnjeg dana nema razlike između onoga koji zna zakonitost po kojoj se kiša spušta na zemlju, i onoga koji o tome ništa ne zna. A u suštini malo je onih koji to maju, a mnogo je više onih koji ne znaju. Ali uprkos tome, svi mi koristimo vodu. Isti je slučaj i sa suncem, zrakom i zemljom, jer znali mi ili ne znali zakonitosti kojima podliježu, koristimo se tim blagodatima.

Naučnici su učinili veliki napor u traganju za tajnama ko- smosa, Uzvišeni Allah htio je da im se brojne tajne otkriju. Otkrivanjem brojnih tajni život čovje‘ka postao je lakši i udobniji, a bez izlaganja naporima i teškoćama. Tako je nekada čovjek išao po vodu na bunar, a danas vodu nalazi u kući, i jednostavnim okretanjem česme koristi je. To nam kazuje kako je čovjek postigao napredak u korištenju darova iz prirode, ali istovremeno nije u stanju sam proizvesti te darove.

RAZUM I OTKRIĆA U KOSMOSU

Zakon gravitacije, iako čovjeku tek odnedavno poznat, u funkciji je od trenutka kada je Uzvišeni Allah stvorio svijet. Također, isti je slučaj s prenošenjem zvučnih talasa. Prema tome, bio čovjek upoznat, ili ne, s tim zakonitostima, te su mu stvari u potpunosti na raspolaganju. Da bismo našem umu približili ovu pojavu, navest ćemo sljedeći primjer: ukoliko dovedeš nepismenog čovjeka i kažeš mu, ako želiš osvijetliti ovu prostoriju, pritisni ovaj prekidač, a ako želiš gledati televiziju, pritisni ovo dugme. Da li je neznanje ovog čovjeka u pogledu sistema i zakonitosti prema kojima se odvijaju ova dva procesa prepreka da ne iskoristi ove pogodnosti? Ne, naravno.

U tom kontekstu treba posmatrati i čitav kosmos. A kada god ljudski razum bude ulagao napor, Allah će mu otkrivati Svoja znamenja, i tako dati priliku da ostvari korist i napredak za svoj život.

Za neke je stvari ranije trebalo puno napora i vremena, a danas uz malo truda i za kratko vrijeme one se ostvaruju. Tako se.: nekada tovar nosio na leđima životinja s velikom mukom, onda se pronalaskom točka pojavilo olakšanje, dok su danas savremena sredstva skratila vrijeme za taj posao, ali i oslobodila čovjeka tegobe, učinivši mu tako život rahatnijim.

Međutim, da li su ovi pronalasci i naučni progres doveli do otkrića materije koja nije bila poznata na Zemlji? Ne, naravo. Uzvišeni Allah je Taj Koji je to već sve stvorio s početkom stvaranja.

A kada god ljudska civilizacija postigne napredak, otkrivat će Allahova znamenja u kosmosu, a to će im život činiti ugodnijim. Uzvišeni Allah kaže:

"On je za vas sve što postoji na Zemlji stvorio..." (El- Bekare, 29)

Svemoć Stvoritelja a nemoć stvorenja očituje se svaki dan. Koliko god čovjek napredovao na naučnom polju i intelektualno se uzdizao, pa mu Allah otkrivao neka od svojih zna- menja, on opet neće biti u stanju stvoriti nešto iz ničega, jer čovjek može samo kreirati iz već postojećeg.

Iako za neke stvari čovjek misli da ih on ostvaruje isključivo svojim angažmanom, to nije tako, jer su one rezultat već prethodno stvaranih mogućnosti, koje nisu bile još otkrivene. A kao primjer navest ćemo: sjetvu, nove* biljne vrste, otkriće aviona, slanje satelita u svemir, odlazak na Mjesec, itd...

Tako je za otkriće rakete čovjek morao proučavati zemljin omotač, i zakonitosti energije koja je potrebna za njeno po- kretanje.

Pitanje koje se nameće jeste da li su te* zakonitosti postajale od kada je Uzvišeni stvorio svijet? Naravno da su postojale*, i one su djelo Allahove naredbe "budi”.

Koliko god nečije znanje bilo prestižno, niko nikada neće moći ustvrditi da je napravio novi zemljin omotač, da je učinio

izmjcnc u njemu koje bi omugućile raketi slobodno putovanje kosmosom, ili pak, otvorio prostor u omotaču da čovjek može nesmetano stići na Mjesec.

Ne, to niko ne može ustvrditi da je u stanju, jer Allah je kosmos potčinio N jegovim zakonitostima, a s kojima je onda On ljude upoznao i uputio na mogućnosti korištenja.

Prema tome, razumljivo bi bilo očekivati da sa civilizacijskim napretkom zajednice, ona postaje svjesnija Allahovih znamenja u kosmosu. Uzvišeni Allah kaže:

"...a Allaha se boje od robova Njegovih učeni." (Fatir,28)

Zašto se upravo učeni trbaju najv iše bojati Allaha? Oni su spoznali nckc od

Allahovih zakonitosti u kosmosu koje upućuju na veličinu Stvoritelja, savršcnstvo Njegovog stvaranja. Ipak, dešava se da umjesto da na sedždu padaju pred Njegovom veličinom, oni govorc o tome šta su otkrili, baš kao da su oni tvorci toga što su otkrili!

U Svojoj jasnoj Knjizi Stvoritelj kazuje:

"Mi ćemo im pružati dokaze Naše u prostranstvima svemirskim, a i u njima samim, dok im ne bude sasvim ja- sno da je Kur’an istina. A zar nije dovojno to što je Gospodar tvoj o svemu obaviješten.” (Fussilet, 53)

Svako malo postajcmo svjesni onoga o čem u govori ovaj ajet. Na Njegove dokaze nailazit ćcmo sve dok traje svijet.

Potrebno je da malo zastancmo i uočimo kako je Allahov program savršeno postavljen s ciljem vođenja čovjeka prema vjeri, i zalaganja za funkcionisanje tog plana.

Allah je izabrao za Svoja stvorenja program života u kojem je sadržan i argument vjere. A On Uzvišeni je Nevidljiv. Ima ljudi koji kažu: Ja vjerujem samo u ono što vidim!

Takvima možemo odgovoriti: Nemoj biti brzoplet, jer postojanje je jedno, a spoznaja nešto sasvim drugo. Uzmimo za primjer i bakterijc koje ljudima štete i bolesti donose, pa zar i one nisu prisutnc od postanka svijeta? Naravno, njihovo je prisustvo neupitno od tog trenutka, ali mi ih nismo uspjeli otkriti zbog njihovog neprimjetnog oblika. Tek nakon otkrića tehničkih pomagala, mikroskopa, koji uvećavaju stvari po nekoliko stotina ili hiljadu puta, mi smo u prilici otkriti te bakterije. A onda smo došli do zaključka da se radi o vrlo preciznom sistemu i posebnim pravilima kojima podliježu. One imaju životni vijek, razmnožavaju se, te su u stanju prodrijeti preko naše kože u tijelo a da to mi ne osjetimo. U stanju su i ući u naš krvni sistem a da to, također, ne osjetimo, i onda ostaju u periodu inkubacije sve dok se ne umnože i počnu nanositi štetu bijclim krvnim zrncima.

Ista je stvar i sa Zemljinim omotačem koji omogućava prijenos zvuka i slike. U prilici smo da za nekoliko trenutaka pratimo dešavanja u svim dijelovima zemaljske kugle. Na kraju, možemo sjediti u kući i gledati kako se čovjek spušta na Mjesec, i to uživo. Pitanje koje se nameće jeste: da li je čovjek nešto dodao Zemljinom omotaču pa da on tako za nekoliko trenutaka prenosi zvuk i sliku diljem svijeta? Odgovor je opet negativan.

Zemljin omotač je onakav kakvim ga je Allah stvorio, sa svim njegovim

karakteristikama, ali mi nismo otkrili navedene
stvari sve donedavno, kao što doskoro nismo otkrili da avioni mogu letjeti zrakom sa svim teretom i nosivošću.

Prema tome, sve ovo o čemu smo govorili potvrđuje da su ove pojave sa pravilima i zakonitostima kojima podliježu postojale od trenutka stvaranja svijeta, a da ih je čovjek spoznao onoga trenutka kada je Uzvišeni Allah to dozvolio, pa su one onda stavljene na raspolaganje i upotrebu. A to je učinio kako bi sve što je u svemiru bilo u službi podržavanja vjere.

Na pitanje: Allah je nama nevidljiv, pa kako da vjerujem u Njega?

Možemo odgovoriti: Allah je dao mnoštvo dokaza u kosmosu koji nedvojbeno upućuju na to da postoji ono što nam je skriveno, iako nismo u prilici dokučiti to skriveno.

Naučna otkrića trebaju približiti čovjeka vjeri i vjerovanju, a kada god nam Allah otkrije nešto, trebamo reći: Subha- nallah, i neka je slavljen Stvoritelj Koji savršeno stvara!

Međutim, danas je čovjek naučna otkrića pripisao isključivo svojim ljudskim sposobnostima, svome radu, zaboravljajući da prvenstveno to treba pripisati Uzvišenom Stvoritelju. Tako je danas nauka, umjesto da bude u službi potvrđivanja istinitosti vjere, postala sredstvo za borbu protiv vjere.

UZ ALLAHOVU POMOĆ,
A NE ZAHVALJUJUĆI TVOJIM SPOSOBNOSTIMA

Ranije izrečena konstatacija uistinu je problem koji zaokuplja pažnju današnjeg svijeta, iako bismo trebali biti duboko svjesni da je sve što je stvoreno u službi čovjeka, i to s generacije na generaciju, bez ikakve ljudske intervencije. Zakonitosti prema kojima se to odvija nisu nam poznate.

Međutim, ljudi su uvjereni da oni gospodare zemljom zahvaljujući isključivo svojim sposobnostima, čineći da ona daje plodove zahvaljujući samo njihovoj snazi. Štaviše, čovjek danas tvrdi da je otkrio pet tajni o kojima Uzvišeni Allah govori u Kur’anu, pa ne prezajući javno pred kamerama govori da on stvara kišu i da stvara uzroke da ona pada.

Iako je opće poznato da se proces spuštanja kiše na Zemlju događa u potpunosti mimo naše volje, jer ne postoji niko ko može ustvrditi da će sunčeve zrake usmjeriti

na mora kako bi se onda desio proces isparavanja vode i njenog skupljanja u visokim slojevima atmosfere. Također, niko ne može tvrditi da je u stanju skupiti tu vodu i od nje napraviti oblak, ili da je u stanju izdati naredbu vjetru da taj oblak prenese na mjesto gdje je Allah odredio da se kiša spusti.

Niko ne može izjaviti da je u stanju te oblake upraviti visokim hladnim planinskim vrhovima s kojima će se sudariti i donijeti kišu. Sve ovo događa se a da mi o tim stvarima ne znamo ništa, kao što to čitamo na stranicama Kur'ana:

"Onje Taj Koji šalje vjetrove kao radosnu vijest milosti Svoje; a kad oni pokrenu teške oblake, Mi ih prema mr- tvom predjelu potjeramo, pa na njeg kišu spustimo i učini- mo da uz njenu pomoć rastu plodovi svakovrsni; isto ćemo tako mrtve oživjeti, opametite se!" (El-Araf, 57)

Uzvišeni Allah Svojom moći stvara oblake i pomjera ih tamo gdje želi.

ne vidiš da razgoni oblake, a onda ih spaja i jedne nad drugima gomila, pa ti vidiš kišu kako iz njih pada; On s neba, iz oblaka veličine brda, spušta grad, pa nji- me koga hoće pogodi, a koga hoće poštedi — bljesak munje Njegove gotovo da oduzme vid." (En-Nur, 43)

NEPOZNATE STVARI I LJUDSKA UMIŠLJENOST

Allah, dž.š., nas obavještava o nepromjenjivim zakonitostima za spuštanje kiše s nebesa. Nauka odnedavno otkriva da se padanje kiše može izazvati pomoću hemijskih sredstava na oblak, pa umišljeni čovjek pomisli kako je on u stanju vladati tim procesom, i da je jedna od pet, samo Allahu znanih stvari, njemu tako otkrivena.

U vezi s tim nepoznatim stvarima u Kur'anu se govori:

"Samo Allah zna kad će Smak svijeta nastupiti, samo On spušta kišu i samo On zna šta je u matericama, a čovjek ne zna šta će sutra zaraditi i ne zna čovjek u kojoj će zemlji umrijeti; .Allah, uistinu, sve zna i o svemu je obaviješten." (Lukman, 34)

Želimo upitati umišljenog čovjeka: šta ti možeš doprini- jeti padanju kiše? To je tako složen proces, kada bi se čitav svijet udružio ne bi bio u stanju proizvesti kap vode. A kada bi čovjek mogao stvarati kišu, učinio bi pustinju plodnom kako bi je obrađivao, i učinio bi da oblaci koji donose obilnu kišu jednom području koje onda bude potopljeno, promjene putanju pa donesu kišu tamo gdje je nema, spašavajući ove prve od potopa?

Ali, Uzvišeni Allah spušta s nebesa kišu koju koristi čo- vjek, životinje i sva druga

živa stvorenja, i odredio je da se zemljom protežu rijeke duge i po nekoliko hiljada kilometara, a je li čovjek u stanju učiniti da pustinjom proteče i mali kanal?

Doista, tužno li je to što ljudi mogućnosti nauke umjesto da koriste na ispravan način, stavljajući ih u službu vjere, idu u sasvim suprotnom smjeru, podržavajući nevjerstvo i bezbožništvo, te umjesto da u svakom otkriću u kosmosu vide Allahovu moć, oni vide isključivo sebe i svoje sposobnosti.

I na kraju, Allah je kosmos u cjelosti stvorio da koristi čovjeku i on je nepromjenjiva činjenica, dok čovjek podliježe promjenama od situacije do situacije, i to sve u skladu sa zakonitostima koje nije u stanju dokučiti.

DRUGO POGLAVLJE

POČETAK I KRAJ

Jedino se Uzvišeni Allah opisuje atributom beskonačnosti, jer Njegovo postojanje nema početka niti kraja, dok su sva druga stvorenja ograničena postojanjem.

Sve što je u kosmosu ima svoj početak i kraj, a kada nastupi Sudnji dan, sve će biti uništeno: sunce, mjesec, zvijezde, zemlja, planine i mora. A o toj istini govori se u časnom Kur’anu:

"Na Dan kad Zemlja bude zamijenjena drugom ze- mljom, a i nebesa, i kad svi iziđu pred Allaha Jedinoga i Svemoćnog. (Ibrahim, 43)

Allah nas uči da je život na zemlji utemeljen na uzročno- posljedičnom principu, opskrba je osigurana sve do kraja vre- mena, a kada dođe trenutak Dana proživljenja postojeća Zemlja bit će zamijenjena novom, obećanom, gdje će svi ljudi biti oku- pljeni i kada će im biti suđeno. Tada ćemo biti izvedeni iz kabu- rova, sa zemlje[1] gdje smo živjeli, te odvedeni u obećanu zemlju. O ovim stvarima detaljnije ćemo govoriti u sljedećem poglavlju.

Mi vjernici dobro znamo da ovaj svijet ima svoj kraj, međutim, postoje neki koji pokušavaju unijeti sumnju, izjavljujući da ne postoji ništa poslije smrti!

Ta misao koju nalazimo kod sljedbenika egzistencijalizma i komunizma, te nekih drugih ateističkih pravaca, uopće se ne razlikuje od nevjerničke ideje u svakom vremenu. Ateistička ideja, utemeljena na laži, stalno se ponavlja.

U suštini, laž samo ponavlja svoje zamisli u različitim oblicima, ne mijenjajući svoju idejnu podlogu. Pogledajmo šta Uzvišeni Allah o tome kaže:

"Postoji samo život naš zemaljski, živimo i umiremo, jedino nas vrijeme uništi” —

govore oni. A oni o tome baš ništa ne znaju, oni samo nagađaju.” (El-Džasije, 24)

Pozabavite li se bilo kojim od ateističkih pravaca, vidjet ćete da njegovi protagonisti negiraju proživljenje i nastoje pri- kriti postojanje Stvoritelja Uzvišenog, Koji život i smrt daje, a i proživljava ih. Najveća želja nevjernika jeste da ne postoji Dan obračuna, jer on po svojoj prirodi želi, ničim ograničeno, zadovoljavanje svojih strasti i prohtjeva. Pa tako krade, ubija, laže, vrijeđa čast i dostojanstvo drugih ljudi, krivo svjedoči, uvjeren da nema Dana suđenja.

Naravo to su puste i lažne želje nevjernih, jer će svi oni na Dan suda biti iznenađeni Allahovim obračunom za sve grijehe koje su počinili i sve lažne ideje kojih su se držali.

"A djela nevjernika su kao varka u ravici u kojoj žedan vidi vodu, ali kad do togmjesta dođe, ništa ne nađe, - a zateći će da ga čeka kraj njega Allahova kazna i On će mu
potpuno isplatiti račun njegov jer Allah veoma brzo obračunava” (En-Nur, 39)

Ovo je istina koju negira svaki nevjernik, ali ona će ga iznenaditi, i tada mu neće koristiti svo ovodunjalučko bogatstvo.

ČOVJEK I ZEMLJA

Prije nego što otpočnemo govoriti o kraju svijeta, nužno je da se na sveobuhvatan način upoznamo s početkom stvaranja, ustvrđujući da je Uzvišeni Allah čovjeku dao argumente u pogledu vjere. Štaviše, u pogledu dokaza On je sve ljude, bez obzira na nivo znanja, stavio u ravnopravan položaj.

Uzvišeni Allah stvorio je Adema od zemlje. Prema ne tako davno provedenim naučnim istraživanjima, utvrdeno je da se ljudsko tijelo sastoji od osamnaest elemenata, istih onih osamnaest elemenata koje nalazimo i u hemijskom sastavu zemlje. Možemo zaključiti da je nauka došla do otkrića onoga o čemu je Kur’an izvjestio prije četrnaest stoljeća!

Allah je nakon stvaranja Adema udahnuo u njega dušu i život je otpočeo, pa je onda stvorio Havu od dijela Ademovog tijela. Tako je čovjek stvoren od tijela i duše; tijela koje je Allah čovjeku stavio na raspolaganje da u svakom vremenu i shodno naučnim potencijalima otkriva zakonitosti po kojima funkcionira, dok je dušu učinio tajnom koju je nemoguće otkriti.

Sva istraživanja koja se poduzimaju u vezi s dušom uzaludna su, jer je to izvan

domena naučnog istraživanja, i nadmašuje mo- gućnosti čovjeka. Nemoguće je uzeti dušu pa u labaratorij vršiti ispitivanja nad njom kako bi se upoznali s njenim zakonitostima.

Ćovjek je pokušavao i još pokušava saznati nešto o duši. Tako je jedan švicarski naučnik izveo istraživanje s čovjekom na samrti, vežući za krevet vrlo preciznu vagu, koja mu je otkrila da se nakon rastavljanja sa životom njegova težina sma- njila za vrlo neznatan dio. Nakon ovoga naučnik je izjavio da duša ima vrlo specifičnu, neznatnu težinu, koja ne prelazi stotinu grama.

Neki pak naučnici smatraju da duša uopće ne postoji, već govore o vremenu i prirodi, dok drugi govore u prilog postojanja duše, ističući da je ona ta koja tijelu daje život.

A Uzvišeni Allah o njoj u Kur'anu kaže:

Pitaju te o duši: Reci: "Štaje duša- samo Gospodar moj zna, a vama je dato samo malo znanja." (El-Isra, 85)

Važno je spoznati kako postoji ruh (Čista duhovnost), tijelo, i nefs (tjelesno-zemaljska dimenzija Čovjekovog bića).

Nefs je spoj čiste duhovnosti i tijela, a zaduženje šerijat- sko-pravnim obavezama ne stavlja se u zadaću isključivo ruhu, a niti tijelu koje je napustio ruh, već se zadaje njima zajcdno. A to potvrđuju i riječi Uzvišenog Stvoritelja:

"...i duše i Onoga Koji je stvori pajoj put dobra i put zla shvatljivim učini,-
uspjet će samo onaj ko je očisti, a bit će izgubljen onaj ko je na stranputicu odvodi!"

S obzirom da je to tako, i kazna i nagrada na budućem svijetu predočit će se nej.su, pa će Allah u ponovnom stvaranju udahnuti tijelu ruha, kako bi onda čovjek račun pred Stvoriteljem polagao.

U tom pogledu ajeti Kur'ana časnog kada govore o ahi- retu, nikad ne spominju samo ruh, niti samo tijelo (džesed), već govore o nefsu.

" ... i tada će se svakome (nefš) u potpunosti dati ono što je zaslužio, nikome se nepravda neće učiniti." (Alu Imran, 161)

" ...i svako (nefs) će doći, a s njim vodič i svjedok." (Kaf, 21)

" ...i bojte se Dana kada niko (nifs) ni za koga neće moći ništa učiniti..." (El-Bekare, 49)

ŠTA JE DUŠA?

Ako bismo željeli definirati šta je to duša (ruh), reći ćemo da je to Allahova tajna kojom se materiji udahnjuje život, ili Njegova volja kojom se naš život ustanovljuje. Ukoliko bi On to uskratio, života u ovoj zemaljskoj dimenziji ne bi bilo, a smrt nije kraj životnog putovanja, nego samo kraj jedne nje- gove etape, a početak druge. U toj drugoj etapi važe druge zakonitosti i oblik života koji je samo Allahu poznat. Već smo prethodno objasnili da čovjek u trenutku može podlijegati jednoj zakonitosti, a onda nedugo zatim i sasvim drugoj zakonitosti. Naprimjer, kada čovjek spava podliježe novim zakonitostima koje su potpuno drukčije od zakonitosti u kojima se nalazi kada je u budnom stanju.

Božiji Poslanik nam je pojasnio da je ovozemaljski život samo jedna kratka etapa u velikom životnom putovanju, uspoređujući ga s kratkim zadržavanjem putnika pod stablom, u hladu, a onda njegovim odlaskom. Dajući nam precizan opis o kratkoći života na zemlji, Poslanik, a.s., kaže:

Šta ja to imam od dunjaluka, osim što sam na njemupoput konja- nika kojije zastao u hladu drveta, a onda odjahao i ostavio ga.

Čovjek je inače zbunjen problemom duše, pa su čak i je- vreji postavili pitanje Božijem Poslaniku kako to da se posredstvom ruha daruje tijelu život?

Bili su uvjereni da će Poslanik dati neki svoj odgovor, koji će oni iskoristiti kao osnov za osporavanje njegovog poslan- stva, ali je onda Uzvišeni Allah objavio:

"Pitaju te o duši: Reci: 'Šta je duša — samo Gospodar moj zna, a vama je dato samo malo znanja.'" (El-Isra, 85)

To znači da će duša ostati jedna od Allahovih tajni, za nas skrivena do Sudnjeg dana.

Međutim, Allah je dušu učinio dokazom vjere i moralnom snagom koja nas upućuje na Allahovu svemoć. Duša nas uči kako ići putem vjerovanja, svjesni Allahovog postojanja, Stvo- ritelja egzistencije, te stvaranja čitavog kosmosa i nas samih.

Pa iako je duša u tijelu čovjeka, on o njoj ništa ne zna; ne zna ni kako je ušla, a ni kako će izaći, te gdje se tačno nalazi u njemu?

Da li je ona u mozgu koji daje signale cijelom tijelu? Ili je pak, u srcu, koje, i dok je čovjek još zametak u utrobi majke, kuca?

Srce izvan naše volje nastavlja kucati sve dok traje život.

Da li je možda duša u ruci koja dodiruje, nozi koja hodi, oku koje gleda, uhu koje sluša, jeziku koji zbori? Gdje je ona?

'DUŠA JE OD GOSPODARA MOGA”

Naučnici koji su bez uvažavanja argumenata vjere i uz podržavanje isključivo materije kao jedine osnove saznanja, ra- spravljali o fenomenu duše, ostali su nemoćni. A to su upravo oni koji nastoje prikriti postojanje Allaha, obznanjujući nevj- rovanje, uprkos što se u njihovim tijelima, u kompletnom ovo- dunjalučkom putovanju, stalno nalazi duša.

Ako bismo ih pitali: da li duša postoji, ili pak ne postoji? Sigurno će njihov odgovor glasiti da postoji uz navođenje logičkog dokaza da je ona ta koja daje život tijelu. Onda ćemo im reći: Duša kao element Allahovog stvaranja, sigurno je u vama samima, i to niko ne može negirati, ali vi niste u stanju vidjeti je, niti objasniti kako je stvorena, iako osjećate implikacije njenog djelovanja u svom životu.

Pa ako niste u stanju vidjeti dušu, kako onda želite vidjeti Allaha, i zašto nadmeno tvrdite da je to što Uzvišenog nije moguće vidjeti dokaz da On ne postoji?!

Zar ovo iskustvo s dušom, koja je u vama samima tokom čitavog života nije dovoljan dokaz da potvrdi vaše laži na Allaha, a da ste dovoljno razumni učinili biste sedždu pred Njegovom svemoći, pred Onim Koji vam je dao dušu na način posve nedokučiv ljudskom razumu (mudžiza). Želeći vam time skrenuti pažnju na Svoju moć i sveobuhvatno znanje.

Međutim, zašto je Allah u potpunosti ljudima uskratio znanje o duši, ne dajući im ni osnovno znanje o njoj? Zbog sljedećih razloga:

Kao prvo, da bi čovjek spoznao Allahovu veličinu, koja je ugradila u čovjeka nešto što daje život tijelu, a da pri tom sam čovjek ne zna ništa o tome. Kada smo svjesni toga, osjećamo Allahovu veličinu, jer je jednu od Svojih tajni pohranio u nas, bez mogućnosti da je otkrijemo.

Drugo, duša predstavlja dokaz koji nije materijalan, i koji je nevidljiv. A mi sigurno znamo da tijela tek s dušama žive, jer čim ih napuste, život prestaje.

To potvrđuje da nevidljivi svijet postoji, a naša nemogućnost da proniknemo u njega nije dokaz da on ne postoji. On je* zaklonjen za nas. Mi ne vidimo nevidljivi svijet, ali refleksije njegovog djelovanja upućuju na to da postoji.

Najbolji dokaz njegovog postojanja jeste duša koja nasta- njuje tijelo. Allah, dž.š.,

kaže:

" ...a i u vama samima-zar ne vidite?” (Ez-Zarijat, 21) U prilog dokaza vjere govori, dakle, i ono što je* u samom čovjeku, jer iako je to skriveno svjedoci smo njegovih impli- kacija. Zar nije dovoljan dokaz ovaj veličanstveni kosmos sa svim što je u njemu, a koji snagom i moći nadmašuje i udru- ženu snagu svih ljudi na zemlji?!

Treće, sve što je u kosmosu, od trenutka kad je stvoreno, obavljalo je svoju funkciju, tj. prije nego što nam je to Allah otkrio. Mi to pripisujemo našem vlastitom otkriću, međutim to treba posmatrati kao Allahov metod poučavanja i predočavanja dokaza ljudima. Ako je ovo sasvim dovoljan dokaz za vjerovanje, onda zašto je dušu učinio potpuno skrivenom i nedostupnom?

Želimo reći da se za naučna otkrića moraju prije svega uspostaviti naučna istraživanja i metodologija, što je nedostupno za ljude koji ne znaju ni čitati ni pisati, a niti su u mogućnosti usvojiti nešto od nauke. Pa da li je onda njih pravedno ostaviti bez dokaza?

Allah je pravedan prema svim Svojim robovima, pa je postojanje duše u tijelu stvar koja ne traži naučno objašnjenje, jer svi ljudi to znaju i žive s time. A ako sumnja nagrize bilo koga, dovoljno je uputiti ga na dokaz postojanja duše, što sasvim lahko može prepoznati, onaj ko je učio i obrazovao se, ali i onaj koji nikada nijednog slova u životu nije pročitao.

Suštinska uloga duše, svejedno znali mi o tome ili ne, neće utjecati u pogledu kvaliteta kojeg ona za nas predstavlja, jer na- uka uopće ne utječe na to. Duša je ta koja ti daje život i snagu iako o tome uopće nemaš znanja, zato je nužno da malo zasta- nemo kod Allahovih riječi: “Reci: "Duša je odredba Gospodara moga[3] ..." Šta znači “odredba Gospodara moga”, ili kako se realizira ta odre-dba? To nam Allah objašnjava u sljedećem ajetu: " ....i zaista On može, kada nešto hoće, samoza to rekne: 'Budi!'-i ono bude.” Jasin, 82) Allahova odredba je Njegova volja, što znači da se nešto iz Božanskog znanja (ilm ledunu) putem Njegove riječi "budi” realizira u svijetu zemaljske egzistencije. Važno je da obratimo pažnju na konstrukciju “za to rekne”

' Kontekst je zahtijevao neznatno odstupanjc od prijevoda Besima Korkuta, čiji prijevod u navedenom dijelu glasi: Reci: Štaje duša - samo Gospodar moj zna....

koja nas upućuje da je ta stvar već postojala u Allahovom bez- graničnom znanju, a to znači sve pojave od početka stvaranja, čak i prije stvaranja pa do Sudnjeg dana, te i

nakon njega.

Zato je jedan od učenih pobožnjaka, kada je upitan o onome što se dešava sa svijetom i ljudima, kazao: to su pojave koje nam Allah otkriva, a nisu to stvari koje sa nama započinju.

Svi ovozemaljski događaji u Allahovom su znanju, kao i konačni obračun na Sudnjem danu, te Dženet i Džehenem. Onda kada Allah hoće, On nekome od Svojih robova to i ot- kriva. Pogledajmo riječi Uzvišenog:

"Nema nevolje koja zadesi Zemlju i vas, a koja nije, pri- je nego što je damo, zapisana u Knjizi, to je Allahu, uistinu, lahko.” (El-Hadid, 22)

Prema tome svi dunjalučki događaji, kao i ahiretski, u Allahovom su znanju, a iz Njegovog znanja izlaze u svijet zemaljske egzistencije riječju “budi.” Međutim, čovjek je, prema onome kako ga Allah opisuje, ‘'nepravedan i lahkomislen

Nepravedan je jer je umišljen, vjerujući da je svojim znanjem i sposobnostima tvorac civilizacije u kojoj živimo. Me- đutim, u suštini on nije ništa stvorio već je upotrijebio razum, u upravljanju zemaljskim potencijalima, koji je opet od Allaha stvoren.

Na taj način Allah mu otkriva zakonitosti koje vladaju u kosmosu, a on to, onda, koristi za postizanje napredka u svome životu. A napredak u životu je, kao što smo to već rekli, da nešto ostvariš s manje truda i u kraćem vremenu.

Nekada smo koristili stepenice da bismo se uspeli na visoke spratove, bilo je to veoma naporno, a danas je to puno brže i lakše pomoću lifta. Također, u prošlosti smo išli pješice, dok danas koristimo automobile, avione i druga moderna prijevo- zna sredstva, i tako štedimo trud i vrijeme. Međutim, čovjek opčinjen ovim civilizacijskim razvojem počeo je obožavati dunjaluk. Time on ispoljava lahkomislenost, dostižući vrhunac u tome, i to iz dva razloga:

prvi: čovjek je na ovom dunjaluku kratko — jedan period, i onda ga napušta, međutim Stvoritelj ne napušta ono što je stvorio;

drugi: čovjek radi neke stvari u tajnosti i nastoji ih sakriti od očiju javnosti, misleći da to neće niko otkriti, zaboravljajući da ga Allah u svakom trenutku vidi i da Mu je poznato čak i ono što grudi kriju. U tom kontekstu jedno predanje (hadis- kudsi) kaže:

“O robovi Moji, ako mislite da vas Ja ne vidim, ondaje to propust u vašem vjerovanju. A ako znate da vas vidim, pa zašto Me onda smatrate najslabijim koji gleda u vas. ”

To je činjenica koju svi znaju, ali je zaboravljaju ili se prave zaboravnim, kako bi zadovoljili svoju strast. Uzvišeni Allah kaže:

"Onaj Koji je dao smrt i život da bi iskušao koji od vas će bolje postupati; - On je Silni, Onaj Koji prašta" (El-Mulk, 2)

Kada Allah govori o mudrosti stvaranja, navodi život kao priliku da pokažemo poslušnost, budemo predati ibadetu i pridržavamo se načina življenja koji nam je On odredio. Ali,
Uzvišeni uvijek prvo ističe smrt, kako bi u nama samima iskorijenio opčinjenost dunjalukom. Kad god se čovjek povede za ovim svijetom, pripisujući sebi sve što je na njemu, Allah podsjeća na smrt, kraj svih blagodati i vlasti, jer ništa nije trajno. Kada čovjek bude svjestan te činjenice, dunjaluk, kojeg će sigurno napustiti, neće ga zavesti. Medutim, ljudima se čini da će živjeti godinama i godinama, pa čak i oni koji su u dubokoj starosti, misle da je pred njima još veoma puno vremena!!

NE ZANOSI SE... SMRT ĆE DOĆI IZNENADA

Allah, dž.š., odredio je da smrt dolazi bez uvoda i najave, i iznenadi nas u bilo kome trenutku. Ništa ne mora značiti to što je čovjek dobrog zdravlja, pa da to bude naznaka dugog života, niti nešto znači to što je čovjek mlad pa da je pred njim dugi životni vijek. Smrt dolazi i mladome i starome, zdravome i bolesnome, bez razlike. Tako imamo slučajeve da čovjek u punoj snaz.i i z.dravlju, veoma mlad, umre, dok drugi bolestan doživi duboku starost.

Allah nas voli, ne želi da nas dunjaluk z.avara i da budemo uvjereni u njegovu vječnost, već trebamo u svakom trenu očekivati kraj, i to nas treba podsticati da činimo dobra djela i klonimo se grijeha. Ako bismo, naprimjer, z.nali da ćemo umrijeti u pedestoj ili šezdesetoj godini, tada bismo griješili, činili nepravdu ljudima, uz.imali haram, i tako možda sve do godinu- dvije prije trenutka smrti, kada bismo se pokajali i počeli činiti dobra djela! Kada bi to bila stvarnost, u svijetu bi se griješenje povećalo, a dobra bi bilo vrlo malo. Međutim, kada z.naš da se život može u svakom trenutku okončati, onda ćeš požuriti s činjenjem dobra. Allah na visoke stepene promiče Svoje dobre robove, oni slijede Vjerovjesnike, a Vjerovjesnici su uvijek bili okrenuti činjenju dobra:

"...oni su se trudili da što više dobra učine i molili su se u nadi i strahu, i bili su prema nama ponizni." (El- Enbija, 90)

Natjecanje u činjenju dobra je nužno, jer čovjek ne može jamčiti da će dočekati sutrašnji dan, te je i ovo jedna od mu- drosti zbog čega čovjeku nije poznat trenutak smrti.

Ako želimo rezimirati ono što smo govorili u ovom po- glavlju, možemo reći sljedeće: Ovaj svijet je u cjelini stvoren za čovjeka, Allahovom voljom, a nikako čovjekovom, i Allahu je potčinjen. Naučna otkrića potvrda su zakonitosti koje je Allah uspostavio od trenutka stvaranja svijeta, ali su bila skrivena za čovjeka. Čovjek ne gospodari svijetom, čak ni samim sobom, jer kada duša, koja daje život čovjeku, napusti čovjeka dolazi smrt. Životom isključivo Allah gospodari. Niko od ljudi nije uspio dokučiti tu tajnu. Pa, kako onda da čovjek gospodari svijetom kada nije u stanju vladati svojim životom?

Koliko god se dunjaluk primiče svome kraju, to čovjek osjeća da je u mogućnosti da ga stavi pod svoju kontrolu, te onda naučna otkrića koje mu Allah stavlja na raspolaganje stavlja u funkciju borbe protiv vjere! A trebalo bi da ih stavlja u funkciju priznanja Allahove veličine i moći.

Kako vjernik da se odnosi prema nauci koja pravi tolike iskorake? Koja je to vjernička logika kojom se treba rukovoditi? To su teme o kojima ćemo govoriti u sljedećem poglavlju.

IMANSKA PRIPREMA ZA ŽIVOT

Uzvišeni Allah želi da životne procese dočekujemo s vjerom, a to znači da nas svako otkriće u univerzumu podsjeti na Njegovu svemoć i veličinu, te poveća imansko osvjedočenje. Međutim, u stvarnosti je sasvim drukčije, jer kako god vrijeme odmiče sve više smo uvjereni u moć čovjeka, a udaJjeniji od Allahovog puta.

Iako nas je Uzvišeni Stvoritelj obavijestio da je u Njegovom znanju i prije stvaranja bilo sve što čovjek danas pro- nalazi i otkriva, opet imamo one koji misle da je inteligentni čovjek taj koji sam kroji svoju sudbinu. Nažalost, svako novo otkriće mi posmatramo kao “naše”, umišljajući da se ono događa po našem receptu, a ne po određenju Onoga Koji ga je pokorio nama i stavio na raspolaganje.

Čovjek je umislio da on upravlja događajima, i ostvaruje što hoće svojim znanjem, iako je on sasvim nemoćan da uradi nešto u univerzumu, jer bez Allahove volje to ne može. Ništa se bez Allahove odredbe ne događa u univerzumu!

Neko će reći da li su onda i nevjernici, oni koji ne vjeruju u Allaha, Njegovom

voljom u takvom položaju? Takvome treba kazati sljedeće: nevjernici su iznevjerili Allahov plan sa stvorenjima u univerzumu, ali oni ne mogu utjecati na Nje- gov plan događanja (Budi i ono hude). Oni su u mogućnosti postupiti suprotno Njegovim naredbama i zabranama, jer im je On ostavio mogućnost izbora; da budu pokorni ili nepo- korni. Da im nije data ta mogućnost niko od njih ne bi bio nepokoran, jer su sva stvorenja u univerzumu, osim čovjeka i džina, bez slobode volje i izbora.

Želimo reći svima onima koji se pozivaju na potpunu slo- bodu i mogućnosti bez ograničenja: iako ste u stanju izabrati nepokornost, ustati protiv Allahovog programa i odbaciti ga, to nikako ne znači da imate punu slobodu upravljanja u kosmosu. Naprotiv, vi podliježete Allahovoj odredbi. .. U protivnom, kako da objasnite vlastitu nemoć da zauvijek eliminišete bolest i izaberete zdravlje? Naravno, to niste u mogućnosti, pa i kad ti dođe smrt, možeš li se usprotiviti Allahovoj odredbi i reći: ja neću umrijeti! Nikako!

Ako se dogodi nesreća nekom od tvojih bližnjih, jesi li u stanju spriječiti je? Nisi! Ako ti se otkucaji srca zaustave, možeš li ih vratiti... Ne možeš, jer ti si bez mogućnosti izbora u nekim stvarima, dok si u drugim u prilici birati. Ali i mogućnost izbora rezultat je Allahove volje, i to trebaš imati na umu, ne zavaravajući se da si ti gospodar u svijetu!

Nakon što je Allah čovjeku otkrio neke tajne u kosmosu on je u poziciji da može letjeti zrakom, roniti u morskim dubinama, doći i na površinu mjeseca, približiti i ono što je da- leko, te onda pomisli da je u mogućnosti učiniti što god hoće. Pitamo onoga ko bez ikakvog utemeljenja tvrdi da je u stanju učiniti što hoće, zašto onda ne učini da to što ima bude samo njemu na raspolaganju?

Međutim, ti trebaš biti svjestan kako ti je Allahovom voljom određeno da se okoristiš zakonitostima koje je On uspostavio na Zemlji, i ne možeš te zakonitosti podvrgnuti svojim prohtjevima. Sve što se događa u kosmosu izvan je ljudskih dometa. Da je to upravo tako, potvrđuje i činjenica što ljudi budu iznenađeni onim što im se desi u životu. Naprimjer onaj što je imao bogatstvo u trenu ostane bez ičega, dok onaj drugi koji je imao vlast nad narodom i državom preko noći bude svrgnut i u strahu bježi od mjesta do mjesta, krije se od ljudi i traži utočište za život, te na kraju bude pronađen i dokrajčen.

Uzvišeni Allah je jedini Koji ima vlast i u stanju je da Svojom odredbom u času oduzme nekome život, vlast ili imetak.

Kada bi izbor vlasti bio isključivo po volji i mogućno- stima čovjeka, on je sam nikada ne bi prepustio drugome. Međutim, čovjek vlast osvaja zahvaljujući Allahovoj odredbi i prema zakonitostima koje On uspostavlja na ovom svijetu, pa je prema tome moguće u svakom trenutku da ono što mu je stavio na raspolaganju bude i uskraćeno.

O tome Uzvišeni Allah govori:

"Reci: 'O Allahu, Koji svu vlast imaš, Ti vlast onomekome hoćeš daješ, a oduzimaš je od onoga od koga hoćeš; Ti onoga koga hoćeš uzvisuješ, a onoga koga hoćeš unizuješ; u Tvojoj ruci je svako dobro, Ti, uistinu, sve možeš!"' (Alu Imran, 26)

Vlast ne dolazi s tvojim pretpostavkama, a niti se oduzima tvojom voljom, već je to odredba Onoga Koji daje i uzima. Pa ako budeš poštovao Allahovu odredbu za tebe, On će ti dati što budeš želio, a pokušaš li se usprotiviti, onda će oduzeti od tebe ono što ti je dao.

U hadisi-kudsijji Allah je rekao:

Sine Ademov, budeš li zadovoljan onim što ti je dosuđeno, smirit ćeš svoje srce i tijelo, a ako ne budeš zadovoljan onim što Sam presudio za tebe, tako mi Moje moći i uzvišenosti dat ću ti dunjaluk za gospodara po kojem ćeš trčati baš kao zvijer, ali opet nećeš ostvariti na njemu ništa više od onoga što sam ti odredio, a bit ćeš kod Mene ponižen.

Allah je Snaga i On daruje snagu, u Njega je bogatstvo i daruje ga, i kod Njega je Moć i poklanja je. Međutim čovjek misli da je to sve od njega samoga, i da je u stanju sve učiniti, mijenjati i zamijeniti.

Zahvaljujući materijalnom napretku ljudi su uspjeli doći do nekih stvari i otkrića, međutim sva naučna otkrića nisu se mogla pojaviti iz ničega. Ljudi uvijek kao polazište uzimaju materiju koju je Allah stvorio i koriste sposobnosti razuma date im na dar. Tako, naprimjer, onaj ko pravi čašu koristi posebne materije koje je već Allah stvorio. Uvijek postoji razlika između onoga što ljudi prave i onoga što već Allah stvara.

Onome što ljudi naprave nisu u stanju udahnuti život, niti dati da se umnožava samo od sebe. Čovjek nije u stanju napra- viti čašu u muškom i ženskom spolu, pa učiniti da se one same umnožavaju, niti da ona manja postane većom, itd...

Dakle, ono što čovjek kao stvorenje pravi ostaje u nepromijenjenom obliku, dok je ono što Stvoritelj daje sasvim drukčije, jer je to "stvaranje iz ničega’’, a ne iz već

postojećeg. On nije Tvorac samo onog stvorenog već i elemenata od kojih je to isto stvoreno. I u tome je ključna razlika između stvaranja Tvorca i onoga što čovjek stvara.

ALLAH JE NAJLJEPŠI STVORITELJ

Allahovo stvaranje kontinuirano je i u procesu stalnog umnožavanja i širenja, a ljudi to nisu u mogućnosti, pa ih zato Stvoritelj i ne imenuje kao tvorce i stvaraoce. On cijeni vrijednost razuma koji uspijeva doći do otkrića, ali ipak za Sebe kaže da je " Najljepši Stvoritelj". Pogledajmo sljedeći ajet:

" ...pa neka je Uzvišen Allah, najljepši Stvoritelj!" (El- Muminun, 14)

Allah stvara iz ničega, dok ti stvaraš od nečega već postojećeg. On stvara ono što posjeduje osjećaje i emocije, te raste i razvija se. Čovjek stvara ono što nema osjećaje i emocije, niti se može umnožavati.

Zelimo li hranu, naprimjer, moramo zemlju orati i zasijati je, pa nakon toga požnjeti, samljeti i pripremiti hranu. Dakle, ja sam to uzeo iz Allahovog univerzuma koristeći se razumom i sposobnostima koje mi je On podario. Sve to je dar od Uzvišenog, i ja sam samo upotrijebio nešto što je već postojalo.

Zasijao si zrno pšenice i kao rezultat toga dobio si prinos, odakle si dobio? Od prinosa koji si dobio prije ovoga, a otkuda prinos prije njega? Od onoga koji je dobiven prije dvije godine, i tako ćeš pratiti porijeklo zrna sve do početka, dolazeći do zaključka da je Uzvišeni Allah Stvoritelj, Koji je sve usavršio. Da li je to sjeme produkt sjemena prije njega? Ne, Allah je
njegov Stvoritelj, Koji ga je iz ničega izveo. I tako je sa svim drugim stvarima u kosmosu, Allah je njihov Tvorac.

Allah je uputio čovjeka da sc upozna sa karakteristikama prvotnog stvaranja, koristeći mogučnosti tog stvaranja za reproduciranje i funkcioniranje života kroz generacije:

"Onako kako smo prvi put iz ničega stvorili, tako ćemo ponovo iz ništa stvoriti" El-Muminun, 104)

Tako dolazimo do nedvojbenog zaključka da je sve na ovom svijetu od Allaha. Danas se u svijetu govori o genet- skim faktorima koji mogu poboljšati kvalitet vrsta i još nekih drugih stvari. Međutim, želimo pitati one koji se upinju u tim pričama: da li ste vi proizveli te genetske faktore, ili su oni produkt Allahovog stvaranja? Dakako, oni

ih uzimaju kao već stvorene pojave, pa ako žele reći da su produkt njihovog učinka, neka ih stvore iznova. A ako to ne budu u mogućnosti, a sigurno neće moći, neka onda poštuju zakonitosti Allahovog stvaranja u svijetu, prihvatajući da sve Njemu pripada, a nikako njima samima.

OVO JE ALLAHOVO STVARANJE

Posmatrajući civilizacijski napredak čovjek treba razmišljati u skladu s duhom vjerovanja, i civilizacijski naprcdak gle- dati kao Allahov dar.

Jedne prilike bio sam u posjeti američkom gradu San Francisku, gdje su me željeli zadiviti naučno-tehnološkim napretkom. Odveli su me u najveći hotel u kojem sve funkcio- nira na dugme, i u kojem se svaka usluga na automatski način realizira, tj. ne mičući se iz sobe ti dobiješ ono što poželiš. Pritisneš na dugme i dobiješ findžan kahve koji si poručio, ili pak, šolju čaja ili tanjir hrane koju si poželio. Upitali su me šta mislim o tim mogućnostima?

Odgovorio sam: "Kada su ljudi uspjeli sa svojim mogućnostima da to postignu, kakav li će biti Džennet koji je Uzvišeni stvorio? Mora biti da su u njemu blagodati mnoštvo puta ljepše i raznovrsnije od onih koje će čovjek moći napraviti ma koliko bude napredovao u znanosti i tehnologiji."

Međutim, valja reći da su već navedene blagodati hotela rezultat napora velikog broja ljudi: neko je radio na mljevenju kahve, drugi je pripremio vruću vodu, treći stavio šećer, četvrti je pazio na dostatnost količine pa je čim nestane, dodavao novu. Prema tome, sve blagodati koje su produkt ljudskog napora traže učešće velikog broja ljudi i ne događaju se u tre- nu pritiskom na dugme, već nakon golemog truda.

Nije, dakle, stvar u tome da pritiskom na dugme dobij aš sve što poželiš, kao što se to čovjeku na prvi pogled čini. Da li će ljudi ikada, bez obzira na naučni razvoj, biti u poziciji dostaviti čovjeku što mu god padne napamet, da to bude pred njim? To je sigurno nemoguće, međutim u Džennetu će vjernik, s Allahovom moći, pred sobom imati sve što poželi. Dakle, ne rezultatom Ijudskih mogućnosti već Allahove moći, i to treba biti imanska logika kojom ćemo se rukovoditi kod susreta sa novim znanstvenim otkrićima.

Ako nam bude rečeno, naprimjer, da za pola sahata vo- žnje avionom možemo stići na kraj zemaljske kugle, što do sada nije moguće, ali ako se ostvari, trebamo

propratiti riječima “subhanallah" (Slavljen neka je Allah). Ostvari li, pak, čo- vjek taj izvanredni tehnološki napredak, šta tek reći za Allahove mogućnosti ?

Sav znanstveni napredak na Zemlji u suštini je otkrivanje Allahovih zakonitosti koje je On uspostavio, a rezultat je čovjekovog djelovanja i uvažavanja prirodnog slijeda dogadanja za ostvarivanje rezultata.

Naučno-teh n o l oš ki napred ak p ribl i žava nam mogu ćn osti koje je Tvorac položio u kosmosu kako bismo spoznali Njegovai veličinu, i bili uvjereni da je ono što će biti na ahiretu blagodat koja se ne može opisati. Zato nas ove stvari ne bi smjele udaljavati od vjere, već naprotiv približavati vjeri. Ne bismo smjeli biti umišljeni, već bi to trebalo povećati našu
pokornost Uzvišenom Allahu. Nažalost, mi naučni progres ne poimamo imanskim razumijevanjem, već stavom i razmišljanjem da je čovjek napravio u svijetu nešto što nadmašuje sve druge mogućnosti!

Kada je čovjek stigao na Mjesec šta su ljudi rekli u vezi Allahovih riječi u ajetu:

"O družine džina i ljudi, ako možete da preko granica nebesa i Zemlje prodrete, prodrite, moći ćete prodrijeti jedino uz veliku moć!” (Er-Rahman, 33)

Neki su tumačeći dolazak čovjeka na Mjesec kazali kako su ljudi i džini uprkos postavljenom Allahovom izazovu da pređu granicu nebesa i Zemlje ipak to učinili. Druga skupina učenjaka tumačila je da se pod "velika moć” misli na moć znanja i nauke.

Želimo reći da to nije tako, već je riječ o Allahovoj moći, tako da nema potrebe stvar tumačiti na drugi način.

Mjesec je jedno od nebeskih tijela najbliži Zemlji, a gdje su tek granice nebesa i Zemlje o kojima je riječ u kur’anskom ajetu?

To je samo jedna zvijezda na najbližem nebu, a gdje su tek "sedam spratova nebeskih” koji ga nadvisuju. Svako nebo zauzima ogromno prostranstvo o kojemu niko ništa ne zna do Uzvišeni Njegov Stvoritelj.

"Mi smo nebo najbliže vama sjajnim zvijezdama okitili.” (Es-Saffat, 6)

Sve što vidimo na zemlji, u nekim se el ementima nalazi na najbližem nebu, ali šta tek reći za nebeska tijela, tijela koja su udaljena milionima svj etlosnih godina.

Kada bi čovjek, recimo, bio u stanju putovati brzinom svjetlosti, što je zastrašujuća brzina, a uz to akumulirao svu zemaljsku energiju, to opet ne bi bilo dovoljno da samo jedan čovjek probije granice vasione, putujući brzinom svjetlosti, imajući pri tom na

umu da ljudsko tijelo ne može podržati tu brzinu.

Rekli smo: predpostavimo da čovjek može putovati brzinom svjetlosti, opet bi mu trebalo milion godina da dođe do spomenutih, dalekih nebeskih tijcla (zvijezda) i to onih o kojima imamo saznanje. Šta je s onim zvijezdama, svjetovima i suncima o kojima ne znamo ništa.

Ako je čovjek uspio, zahvaljujući nauci, tj. teleskopima, prodrijeti u daljinu vasione, šta li je tek krajnja granica nebesa i zemlje?

Gdje je Mjesec u odnosu na te granice? Naravno da uda- ljenost Mjeseca ne predstavlja ništa u poređenju sa širinom i granicama nebesa koje niko od ljudi nije u mogućnosti doku- čiti, osim uz Allahovu moć. Zapitajmo se sada: zašto je u ajetu rečeno "moći ćete prodrijeti jedino uz veliku moć", i zašto ajet nije prestao s riječima:

"O družine džina i ljudi, ako možete da preko granica nebesa i Zemlje prodrete, prodrite?"

Kada bi bilo kazano da džini i ljudi ni u kom slučaju neće moći preći granicu nebesa i Zemlje, onda bi se sumnja nadvila nad Poslanikovim miradžom-mudžizom.

Poslanik je jedini između svih drugih stvorenja, meleka, džina i ljudi, prešao Sidretul-munteha, a to je granica gdje se
zaustavljaju znanje i mogućnosti svih AUahovih stvorenja, pa i najbližih Mu meleka.

Riječi Uzvišenog Allaha: "Moći ćete prodrijetijedino uz veliku moć", potvrđuju istinitost Poslanikovog miradža, jer je on upravo uz Allahovu moć dospio do Sidretul-munteha, pa čak i dalje. Naime, Džibril je na ovom putovanju išao pred Poslanikom s neba na nebo sve do te granice, a onda zatražio od njega da sam nastavi, rekavši: Ako nastavim dage, bit ću spržen." Poslanikov prolaz preko granice desio se uz Allahovu moć, a tijelo Poslanika je penjući se s neba na nebo mijenja- lo strukturu kako bi moglo podnijeti to svjedo božansko na nebesima.

Zato pitamo one koji, tumačeći ovaj ajet, govore o moći nauke i znanja: gdje je to znanje naspram Allahove moći?

A On Uzvišeni u Svojoj jasnoj knjizi rekao je:

" ...a vama je dato samo malo znanja." (El-Isra, 85)

Pa da li je to malo znanja dostatno čovjeku da probije granicu nebesa i Zemlje? Naravno da nije. Stoga je previd napravio svaki onaj ko se poziva na nauku i znanje tumačeći probijanje granice nebesa i Zemlje. Allahova moć je provela Poslanika do Sidretul-munteha, a onda i dalje.

VJEROVANJE I NAUČNI NAPREDAK

Onima opčinjenim ljudskim znanjem i naukom želim ka- zati sljedeće: ako je čovjek s malo znanja koje mu je Allah dao uspio napraviti ovu civilizaciju i ostvariti ovaj začuđujući naučni napredak koji imamo, kao i napredak koji će postići generacije do Sudnjeg dana, šta je tek u stanju Allah učiniti Svojim znanjem na ahiretu?

Trebalo je da naučni napredak u nama poveća vjeru u Allaha i pokornost prema Njemu, i to upravo iz razloga što živimo u svijetu koji se temelji na poduzimanju pretpostavki za rezultat, te svijesti o različitim sposobnostima ljudi u mogućnosti njihovog ostvarivanja.

Allahova je pomoć uz ostvarenje pretpostavki zagaranto- vana svim ljudima: onaj ko ozbiljno radi na ostvarenju pretpo- stavki bit će uspješniji od drugoga. Komad zemlje koji čovjek dobro obrađuje i za koji izabere kvalitetno sjeme, dat će mu dobar prinos, a komad zemlje koji se ostavi neobrađen i bez poljoprivrednog staranja, neće dati ništa.

Allah je na ovom svijetu dao stvari koje se događaju bez čovjekovog utjecaja, a u kojima on bez ličnog napora i zalaganja nalazi korist, dok postoje druge stvari koje se ne ostvaruju bez čovjekova truda. I jedno i drugo odvija se zahvaljujući Allahovoj moći.

Primjer prvih stvari jesu: Sunce, Mjesec, atmosferski omotač ... Sve donose čovjeku korist a da on ne mora učiniti bilo kakav napor. I to je dar jednak prema svima: ne daje se jednom više od drugog, niti je namijenjen jednom narodu ili jednoj kategoriji ljudi, a uskraćen drugima.

Primjer drugih stvari jesu sve druge pojave na zemlji: ako zemlju budeš obrađivao i posijao sjeme, imat ćeš plodove. A ako ne budeš to učinio nećeš ništa ni imati.

Budeš li poduzimao istraživanje u utrobi zemlje, naći ćeš naftu, minerale i slične stvari, a ako to ne budeš radio nećeš naći ništa. Zemaljski napredak i razvoj, te razlika među državama temelji se upravo na stvarima koje zavise od čovjekove inicijative i truda.

Onaj ko bude ozbiljno radio i trudio se, ostvarujući nužne pretpostavke razvoja, bit će napredniji, dok drugi, koji to zanemare, neće ništa imati. Bilo je za očekivati da mi, kao vjerujuća zajednica, realizirajući pretpostavke razvoja na zemlji, ostvarimo napredak. Međutim, mi to nismo uradili, a svjedoci smo da drugi, koji su realizirali pretpostavke razvoja na zemlji, ostvaruju napredak!

Narodima koji su poduzeli pretpostavke za razvoj i na- predak života na zemlji, pa makar bili i nevjerničke orjentacije, Allah će dati ovosvjetski uspjeh:

"Onome ko bude želio nagradu na onom svijetu - umnogostručiti ćemo mu je, a onome ko bude želio na- gradu na ovom svijetu — dat ćemo mu je, ali mu na onom svijetu nema udjela. (Eš -Šura, 20)

Postizanje na ovom svijetu proizilazi iz onog segmenta što je davanje iz Allahovog gospodstva i vlasti, i nužno se temelji na realizaciji pretpostavki razvoja.

Uzvišeni Allah od početka stvaranja svijeta dao nam je bez ikakvih uvjeta i nužnih pretpostavki osnovne stvari za život i njegov kontinuitet. Allah je od Ademovog silaska na Zemlju osigurao vodu, zrak i hranu što su osnovne stvari za život. S obzirom da je Allah čovjeka spustio na Zemlju On mu je osigurao izvore odakle će piti, plodove koje će jesti, zrak koji će udisati i zemlju koju će nastanjivati. Sve ove stvari do- laskom na ovaj svijet čovjek nalazi osigurane a da prethodno nije potrebno da za njih uloži napor. Ukoliko želiš podignuti kvalitet života nužno je da razumski potencijal koji je dar od Allaha, iskoristiš u istraživanju svijeta koji je dat čovjeku na raspolaganje.

Tako ćemo doći do udobnijeg i kvalitetnijeg života u kojem se, kako smo već rekli, stvari ostvaruju u kraćem vremenu i s manjim trudom.

ALLAHOVA ZNAMENJA I OSVAJANJE KOSMOSA

Allah nam je dao ono što nam je neophodno za život, a podario nam je i razum pomoću kojcga možemo ostvariti udoban život. On traži od nas da razmišljamo o Njegovim znamenjima i da ne prolazimo nemarno pored njih. Napre- dak i otkrića rezultat su napora naučnika koji su razmišljali o Božijim znamenjima i koji su uspjeli otkriti zakonitosti prema kojima ona funkcionišu i to upotrijebiti za unapređenje života. Nauka nije ništa drugo do tumačenje Allahovih znakova na Zemlji.

Međutim, hajdemo se zapitati: da li nas je Allah stvorio da živimo samo u svijetu uzroka? Nikako! To je samo jedna etapa u dugom životnom putovanju, a u kojoj se moramo potruditi da bismo imali ugodne trenutke.

Pa tako svi koji su čovječanstvu ostavili naučna otkrića namučili su se dok su došli do njih; možda su noći i noći proveli bez sna, pa su ulagali napore da dođu do onoga što su željeli. To je zakonitost ovoga svijeta. Da bi položio moraš učiti, a da bi zaradio plaću moraš raditi. I sve tako.

Allah nam, međutim, želi skrenuti pažnju da postoji i druga vrsta Allahovih darova, i to u okviru onoga što pripada
Allahovoj Jednoći. A da bi zaradio te darove nužno je da činiš dobra djela na dunjaluku i da se pridržavaš puta koji je Allah, dž.š., odredio kako bi uživao Njegove blagodati na ahiretu.

Koliko god se budeš trudio na dunjaluku i uživao u blago- datima, to će biti okončano smrću ili ograničenim dobitima. Na ahiretu, pak, Allah će ti dati trajno uživanje u blagodatima kao nagradu za napor na dunjaluku i dosljednost u slijeđenju Njegovog puta.

Ukratko možemo reći sljedeće:

- Logično bi bilo kazati da čovjekov napredak u naučnom pogledu mora rezultirati srčanijim uvjerenjem u vjeri i iskre- nijom predanošću Stvoritelju, a to znači da sve što postoji u kosmosu trebamo vezati za Njega, Tvorca i Darivaoca.

Trebamo spoznati da nije bilo moguće ostvariti napredak i kvalitet života na zemlji bez otkrivanja Njegovih znamenja i zakonitosti.

Umjesto da sve pripisujemo Onome ko je stvarni činilac, mi smo to pripisali sebi, ustvrđujući da smo to sami sve‘ postigli. Mi smo umislili da razumom i našim pravilima može- mo upravljati svim stvarima, zanemarujući da nam je to Allah potčinio.

Tu počinje udaljavanja od Allahovog plana i vjerovanje u ljudski plan, a sve zbog opčinjenosti čovje‘ka vlastitim razu- mom i sposobnostima.

ČETVRTO POGLAVLJE

"PRIRODNO" IMA SVOJ KRAJ

Čovjek se na ovom svijetu navikao na neke stvari koje su postale sastavni clio njegovog života i kojima ne pridaje pažnju. Te stvari nazivamo stalnim i nepromjenjivim na ovom svijetu. Čovjek se navikao da Sunce svaki dan izlazi i zalazi. Navikao se na dan i noć, na mora i njegove zakonitosti, na Zemlju i njen izgled... Svi ovosvjetski darovi stalni su i nepromjenjivi. Stoga ih čovjek prihvata ne razmišljajući o njima kao da su njegovo stečeno pravo. Ne razmišlja o njihovom stvaranju niti o načinu njihovog funkcioniranja. Ne pita se o snazi i sili koja ih je stvorila, koja nad njima bdije i koja ih održava da rade tako precizno. Mnogo je ljudi koji ne razmišljaju o tim stalnim darovima na Zemlji, već ih prihvataju kao stvari koje funkcioniraju same po

sebi i koje im same po sebi daruju blagodati.

Doista, čudno je da ljudi uvećavaju svoja znanja s prolaskom vremena, a da se u isto vrijeme manje drže Allahovog puta. Svakim danom mi saznajemo sve više o Allahovim za- konitostima i dokazima u univerzumu. Trebalo bi da nas ta saznanja približe Uzvišenom Allahu Koji nam otkriva tajne Svoje moći u univerzumu. Naprotiv, uvećanje saznanja pojačava naše ovosvjetske strasti, ustrajavanje u njima, kao i materijalna shvatanja u pogledu ovosvjetskih pojava i darova.

Kako vrijeme prolazi strasti sve više nadvladavaju ljudsku dušu. Svaki dan koji prolazi daje nam više znanja, ali u isto vrijeme smanjuje našu ustrajnost u slijeđenju Allahovog puta, što potvrđuju riječi Uzvišenog: "Uistinu, čovjek se uzobjesti čim se neovisnim osjeti, a Gospodaru svome će se, doista, svi vratiti!" (El-Alek, 6,7,8)

Ljudska nepokornost i pobuna pojavljuje se onda kada se čovjek osjeti neovisnim od Uzvišenoga Allaha i kada više ne osjeća potrebu za ibade*tom. Putem nauke prividno ostvaruje- mo svoje želje. Kada želimo putovati nalazimo da je veoma lahko, ugodno i brzo putovati klimatiziranim avionima u kojima čovjek ne osjeća umor. Kada želimo hranu ili piće nalazimo je pripremljenu na savremen način i spakovanu u čistim kesama. U stanju si dok sjediš u svojoj kući upotrebom tele*fona poru- čiti i dobiti sve što želiš. Kada budemo bolesni na raspolaga- nju su nam najsavremeniji aprati koji snimaju sve ono što je u nama, o čemu ništa ne znamo. Tako otkrijemo gdje se nalazi bolest, njenu vrstu i način njenog liječenja. Savre*meni aparati pokazuju nam sve dijelove* ljudskoga tijela. Presjek mozga pokazuje nam mjesto udara ili povrede*. Presjek jetre* određuje* nam mjesto bolesti, njen stepen i način njenog liječenja. Laboratorijske analize krvi toliko su napredovale da nam daju preciznu sliku o svim sastojcima krvi. Zbog sve*ga toga ljudi su poče*li vjerovati da je ljekar taj koji daje zdravlje. Ustvari, on je samo osoba koja pacijenta podvrgava liječenju, a pacijenta liječi Uzvišeni Allah.

Nekada ljekar propiše pogrešan lijek što bude uzrokom smrti pacijenta. Nekada se izliječenje dogodi uz pomoć mladog ljekara koji je tek završio studije, dok njegovi profesori koji su ga učili nisu bili u stanju pronaći načine izliječenja. To ne znači da ljekar-mladić zna više od svojih učitelja, od kojih je crpio znanja, već da svako izliječenje ima svoje vrijeme koje je odredio Uzvišeni Allah. Kada dođe to vrijeme, Uzvišeni Allah ljekaru-početniku otkrije tajnu lijeka pomoću kojeg će izliječiti pacijenta, dok njegovi učitelji nisu bili u stanju pronaći lijek. Ljudi, pak, toga nisu

svjesni i stoga pripisuju izliječenje genijalnosti ljekara!

Tako ljudi rijetko imaju na umu božansku moć. Njihovo pouzdanje u ljudsku moć povećavaju vidljiva ostvarenja koja postižu, obraćajući pažnju na ljudske uzroke, dok zaboravljaju Uzvišenoga Allaha - uzroka nad svim uzrocima, obožavaju blagodat, a zaboravljaju na Onoga ko je daje. Kada neko od njih donese neku vrstu izvrsnoga voća, kaže ovo je proizvod njive tog i tog poljoprivrednika, zaboravljajući pri tome da je njegov darovatelj i stvoritelj Uzvišeni Allah.

Malo je ljudi, na žalost, koji kada počinju jesti izgovaraju riječi “U ime Allaha’’ Koji ju je dao, stvorio i poklonio ljudima. Malo je onih koji nakon što se najedu kažu: “Hvala Allahu” Koji ih je opskrbio tim blagodatima. Čovjek obožava svoj razum misleći da su blagodati koje je ostvario u životu rezultat njegove inteligencije. Misli da je misltiac, genijalac i time se hvališe pred ljudima. U uvjerenju je da neće ostati bez blagodati zato što dobro radi i o svemu vodi računa, upravo onako kako je vlasnik dvije bašče pripisao blagodat samome sebi, o čemu nam pripovjeda časni Kur’an: "I uđe u vrt svoj, nezzahvalan Gospodaru svome na blagodatima, govoreći: 'Ne mislim da će ovaj ikada propasti, i ne mislim da će Smak svijeta ikada doći; a ako budem vraćen Gospodaru svome, sigurno ću nešto bolje od ovoga naći.”’ (El-Kehf, 35, 36)

Vlasnik bašča pripisao je blagodat samome sebi, tvrdeći da je sa svojim ljudskim činiocima u stanju sačuvati i produži tu blagodat i da ona nikada, neće nestati!

Kada vidimo neku lijepu stvar, potrebno je da pohvalimo njenoga tvorca. Mi danas hvalimo čovjeka govoreći da je taj i taj čovjek od svoje zemlje napravio Džennet, da je neki drugi učinio to i to, da je treći izumio to i to, ne spominjući da je to učinio uz Allahovu pomoć Koji daje i uskraćuje!!

Ako slijedimo ispravni put, štitimo sebe i druge.

Neki se ljudi oslanjaju na stvari koje im pružaju lagodnost i obezbjeđuju blagodat i misle da su svojim postupcima neo- visni od Allahove moći. Današnji čovjek vjeruje u sebe i sam sebi kreira zakone koji su u suprotnosti s Allahovim putem.

Ne zadovoljava se samo time već nebeski put i koncept života opisuje kao nemilosrdan put, izmišljajući da je on zaostao i da nije u skladu sa vremenom u kojem živimo. Istina je da je zaostao onaj koji se udaljava od Allahovog puta.

Postavlja se pitanje u čemu je tajna ljudskoga oslanjanja na materijalne stvari?

To se dešava zato što materijalističko poimanje života ne ograničava čovjeka određenim kodeksom ponašanja i što ono ne sputava njegove strasti i prohtjeve.

Allahov put pak ograničava ljudsko ponašanje onim pravilima koja će čovjeku obezbjediti častan život. Mi na to ne obraćamo pažnju.

Kada je Uzvšeni Allah kazao “Ne kradi” to ne podrazumjeva da je ograničio samo moju slobodu da ispružim svoju ruku prema tuđem, već u stvarnosti podrazumjeva da je ogra- ničio cjelokupno društvo da ispruži svoju ruku prema mome vlastitome imetku. Na taj način Uzvišeni me čuva, mene kao slaboga pojedinca od društva koje je u stanju da mi oduzme sve.

Kada Uzvišcni od mene traži da ne narušavam i ne napa- dam na čast drugih, time ograničava moju slobodu da zavedem ili napadnem udatu ženu, onda kada mi se ona dopadne. Ali, mi ne uviđamo da je Uzvišeni ovom zabranom spriječio hiljade oženjenih muškaraca i mladića da naruše i atakuju na moju čast.

Tako uviđamo da slijeđenje Allahovog puta štiti nas, naše imetke, časti i djecu. Moja uska viđenja i nadošle strasti čine da zaboravim ono od čega me čuva slijeđenje AJlahovog puta. Stoga se dešava da kada god materijalna civilizacija uznapre- duje moral ljudi počne padati i spušati se na najniže stupnjeve. Ono što je zabranjeno postane dozvoljeno na osnovu običaja društva, a ne u skladu s Allahovim zakonima.

Kada čovjek misli da je neovisan sa svojim znanjem, položajem, imovinom, snagom ili s bilo čime što mu je Uzvišeni Allah darovao, Uzvišeni učini nešto da bi ga izveo iz te pretpostavke u stvarnost. To se dešava ili putem smrti, ili dolaskom Smaka svijeta kada će se porušiti sve ono na šta se je čovjek navikao na dunjaluku, a za šta je mislio da je to sam ostvario, da bi mu Uzvišeni Allah tada rekao: "Ako si sve to sam ostvario, onda to i sačuvaj!”

Prva životna istina jeste smrt, pred kojom sve ono što je na svijetu stoji nemoćno i pokorno. Najpoznatiji ljekari za koje ljudi misle da im čuvaju zdravlje i život stoje nemoćni i pokorni pred smrću ne posjedujući nikakvog sredstva niti metode za njeno sprečavanje.

Isto tako, uvjerenje da je blagodat u stanju da ostvari želje čovjeka i da on sa svojom snagom i vlašću može činiti šta god hoće, stoji nemoćno u ispunjenju njegove želje da mu dadne moć i snagu koja će zadržati život u njegovom tijelu. U samrtnim časovima čovjek uvidi sve ono što mu je do tada bilo skriveno, kao i sve ono o čemu ga je obavijestio Uzvišeni tražeći od čovjeka da u Njega vjeruje. U tim će trenucima sve to čovjek uvidjeti. To su trenuci kada se gasi ljudska priroda i kada čovjek koji je do tada bio uvjeren da je sposoban, jak i moćan postaje jadan, ponizan i nemoćan da

bilo šta uradi.

Kada duša izađe iz čovjeka, s njom nestane i svega onoga na što se bio navikao, a on dolazi u drukčiji svijet na koji nije naviknut. Smrt pak nije kraj, kako to mnogi misle, već je to prelazak iz jedne u drugu vrstu života, iz ovosvjetskog života, koji ima svoje zakonitosti u berzehski život, nad kojim vladaju drukčije zakonitosti. Covjek tada vidi ono što do tada nije vidio. Stoga Uzvišeni AlJah kaže: "Ti nisi mario za ovo, pa smo ti skinuli koprenu tvoju, danas tije oštar vid." (Kaf, 22)

Allahov je Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Ljudi spavaju, kada umru, probudit će se."

Kako to da Allahov Poslanik, s.a.v.s., kaže: "Ljudi spavaju, kada umru, probudit će se?!" Kako to Poslanik, s.a.v.s., kaže, kada oni na ovom svijetu žive u budnom stanju? Kako će se probuditi onda kada umru? Kako to da čovjek na ovom svijetu spava, mada na njemu živi, a da onda kada legne u grob, postane budan?

Odgovor na ovo pitanje krije se u činjenici da ljude na ovome svijetu njihovi prohtjevi, imeci i ono što žele ostvariti odvraćaju od stvarnosti ovosvjetskog života, tako da ne razmišljaju o Allahovim dokazima koje im Uzvišeni jedan za drugim predočava, da bi vjerovali. Oni okreću leđa od tih dokaza kao da spavaju, ne opažajući stvarnost koja je oko njih. Kada umru, oni će posve jasno i bez ikakve sumnje uvidjeti sve ono što im je Uzvišeni obećao. To će biti trenutak budnosti i svijesti o Alahu, načinu života koji je on propisao i stvarnosti dunjaluka.

"Čovjek-spavač" na ovom svijetu kreće se udaljen od upute, jer su mu oči zatvorene. Kada bi njima pogledao, uvidio bi i spoznao neke stvari. Prva stvar na koju će čovjek naići, a da na nju nije bio naviknut na ovom svijetu jeste smrt. U časovima smrti vidjet će svoj daljnji put — put koji će ga voditi prema Džennetu ili prema Džehenemu. U tim trenucima će čovjek zasigurno znati da će umrijeti. Ljudi su u uvjerenju da su samrtni časovi svakoga čovjeka istovjetni sa samrtnim ča- sovima drugoga čovjeka, jer svaki čovjek doživljava samrtne časove nakon kojih umire. Uzvišeni Allah obavjestio nas je, da se ovosvjetski život u samrtnim časovima, u kojima se čovjek opršta od ovoga svijeta, ne završava kod svakoga čovjeka na istovjetan način. Odatle počinju razlike. Uzvišeni Allah je re- kao: "One kojima će meleki duše uzeti-a oni čisti, i kojima će govoriti: 'Mir vama! Uđite u Džennet zbog onoga što ste činili!"' (En-Nahl, 32)

Dakle, dobar čovjek koji je vjerovao u trenucima smrti vidjet će meleke, a čovjek-nevjernik također će u samrtnim časovima vidjeti meleke, ali u potpuno

drukčijem obliku. Dobar čovjek koji je vjerovao vidjet će meleke Božije milosti koji će mu donijeti radosnu vijest o Džennetu što mu je pripremljen. Meleki će mu nazivati selam. Njihova lica ulivat će radost i tada će se čovjek-vjernik obradovati, jer će preći u dobar život koji je bolji od onoga što ga je imao na dunjaluku. Njegovo lice bit će veselo, on će biti oslobođen okova ovoga svijeta i uvidjeti da je ovaj svijet koji je za njega bio svojevrsni ispit završen i da će se on preseliti u svijet blagodati u kojemće voljom Uzvišenog Allaha uživati. lice vjernika tada će blistati. Kada ga neko u samrtnim časovima pogleda, spoznat će da on osjeća kako se seli na bolje mjesto od onoga u kojem je do tada živio i da se Allahovo obećanje o dobrom završetku zaista i ostvarilo.

Nevjernik će također u samrtnim časovima ugledati meleke. O tome Uzvišeni Allah govori opisujući taj nesretni susret: "A da si samo vidio kad su meleki nevjenucima duše uzimali i policima ih njihovim i straga udarali: 'Iskusite patnju u ognju. To je za ono što ste svojim pripremili, jer Allah nije nepravedan robovima Svojim!"' (El-Enfal, 50, 51)

Tako u samrtnim časovima uviđamo ogromnu razliku iz- među čovjeka vjernika i čovjeka nevjernika. Tada će čovjek vidjeti i ono što je za života smatrao lažnim i kaznu koja ga čeka. Ako imaš snage i moći, ukloni od sebe tu kaznu i pobje- gni od nje.

Tvoja te je snaga zavarala na dunjaluku pa si griješio, bio neposlušan, a o Allahu si kazao ono što nije istina. Uzoholio si se na Zemlji, a sada je završeno sve ono na što si se bio navikao u tvome dunjalučkom životu. Tvoja božanstva koja si obožavao mimo Allaha nestala su, jer su lažna. Tvoji prijatelji koji su ti pomagali u ništavnim stvarima i grijehu, ne mogu ni tebi ni sebi donijeti nikavu korist niti štetu. Svako onaj ko ti je nepravično pomagao na ovom svijetu, postao je nemoćan da te sada zaštiti!

POKAZIVANJE VATRE ... KAKO ĆE SE DESITI?

Kur'an nam pripovjeda da će nevjernik u samrtnim časovima doživjeti udarce i neprijatnosti od meleka, jer se koristio Allahovim dobrima ne zahvaljujući Mu na njima. Poznato je da kazna ne može postojati bez prisustva života u tijelu čovjeka, jer mrtvo tijelo nije u stanju osjetiti bol. Da bi tijelo osjetilo bol u njemu mora postojati duša, pa stoga zaključujemo da se udarci i nanošenje neprijatnosti od meleka dešava

u samrtnim trenucima dok se u tijelu još uvijek nalazi život. Zbog toga nevjernik u tim trenucima ima namršteno lice i mišići njegovog tijela i lica su skupljeni, jer uviđa crni put koji ga čeka. U samrtnim trenucima će se napraviti razlika između vjernika i nevjernika, što nije bio slučaj u životu na ovom svijetu na kojem nevjernik može imati položaj, snagu, vlast, veličinu i čast koju nema vjernik. U časovima smrti počinje se javljati razlika među njima i prestaje sve ono na šta smo se bili navikli. Tako će nevjernik vidjeti meleke koji će mu predočiti predvorje kazne koja ga očekuje zastrašivši ga udarcima. Vjernik će tada ugledati meleke koji će mu predočiti predvorje blagodati i donijeti mu radosnu vijest o Džennetu. U trenucima smrti meleki će nevjernicima uputiti izazov o čemu govore riječi Uzvišenog: "A da ti je vidjeti nevjernike u smrtnim muka- ma, kada meleki budu ispružili ruke svoje prema njima: 'Spasite se ako možete! Od sadaćete neizdržljivom kaznom biti kažnjeni zato što ste na Allaha ono što nije istina izno- sili i što ste se prema dokazima Njegovim oholo ponašali.”' (El-En’am, 93)

Meleki će svakome nevjerniku u časovima smrti kazati: ‘‘Ako sada imaš snagu, kako si to tvrdio na dunjaluku, onda se izbavi iz ovoga u čemu si se našao! Spasi se, ako imaš snagu ili utjecaj, ali to nisi u stanju. Na dunjaluku si tvrdio da posjedu- ješ moć i snagu. Sada kada si uvidio istinu, uvjerio si se da sva snaga pripada Allahu i da je sva snaga i vlast koju si imao bila od Allaha. Ti sam po sebi nisi ništa ni posjedovao, nego si sebi umislio da nešto možeš i da si sposoban da to uradiš. Sada se nalaziš pred trenutkom istine u kojem nema nimalo sumnje.”

Kada se čovjek seli u berzheski život, a to je vrsta života koji čovjek živi između smrti i proživljenja i to se smatra jednom vrstom egzistencije o čijim zakonitostima nas je Uzvišeni Allah u maloj mjeri obavijestio.

Mrtav čovjek čuje, ali nije u stanju da odgovori ljudima. Allahov Poslanik, s.a.v.s., razgovarao je s nevjernicima poginu- lim u Bici na Bedru i dozivao ih. Kazao je: “O Ebu Džehle, o Umejje b., Halef, o Utba b. Rebi’a, o Šejba b. Rebi’a, zar se niste uvjerili da je ono što vam je obećao vaš Gospodar istina?
1 ja sam se uvjerio da je ono što mi je obećao moj Gospodar istina.” Omer, r.a., slušajući Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi, rekao je: ‘‘Allahov Poslaniče, kako će oni čuti i kako će ti odgovoriti, kad su se njihova tijela već usmrdjela? Vjerovjesnik, s.a.v.s., mu je na to rekao: “Tako mi Onoga u Čijoj ruci je moja duša, vi ništa bolje ne čujete moje riječi od njih, ali oni nisu u stanju da mi odgovore.”

Uzvišeni Allah nas je obavijestio o nekim stvarima koje će se dešavati umrlima u njihovim grobovima: "Oni će se ujutro i navečer u vatri pržiti, a kada nastupi Čas: 'Uvedite faraonove ljude u patnju najtežu!"' (El-Mu'min, 46)

Navedeni ajet podrazumjeva da postoji berzehski život u kojem će čovjek biti svjestan i u stanju da raspoznaje stvari. Da je kojim slučajem grob mjesto u kojem nema nikakvog života, ne bi bilo moguće da se faraonovim ljudima vatra prikazuje dva puta dnevno, što znači da su oni u stanju da razaznaju stvari jer u protivnom ne bi znali da je to što vide vatra u kojoj će se mučiti. To predočavanje vatre svaki dan im zasigurno za- daje žestoki psihički bol, jer podrazumjeva poruku koja nagovještava da će se oni u njoj mučiti. Iščekivanje nevolje nekada je teže od nje same. Da im to kojim slučajem ne nanosi bol, ona im ne bi bila ni predočena, jer tada ne bi imala nikakvog očekivanog cilja.

VRIJEME I BERZEHSKI ŽIVOT

Riječi Uzvišenog: "Oni će se ujutro i navečer u vatri prži- ti, a kada nastupi Čas: 'Uvedite faraonove ljude u patnju naj - težu!"', ukazuju da u berzehskom životu postoji neka vrsta vre- mena koja se razlikuje od mjerila vremena u kojem mi živimo, jer su riječi koje su upotrijebljene u značenju ujutro (guduvven) i navečer (aafijti) vremenska doba i obilježja vremena.

Ovdje nam se postavlja pitanje kada će se faraonovi ljudi pržiti u vatri? Navedeni ajet upoznaje nas s dvije situacije: a to su gledanje vatre i uvođenje u nju. Jesu li faraonovi ljudi gledali vatru u svome ovodunjalučkom životu? Naravno da nisu, jer da su je tada ugledali, oni bi pali na sedždu Uzvišenom Allahu i ubili bi faraona, svoje lažno božanstvo, jer će ih on povesti u vatru, o čemu svjedoče riječi Uzvišenog: "Na Sudnjem danu on će svoj narod predvoditi i u vatru ga uvesti, a užasno je mjesto u koje će doveden hiti!" (Hud, 98)

Da su faraonovi ljudi kojim slučajem mogli vidjeti vatru na ovome svijetu, spoznali bi da će ih njihovo obožavanje faraona dovesti do kazne i patnje u njoj, i oni ga nikada ne bi obožavali. Ako bi ustvrdili da će faraonovi ljudi ugledati va- tru na Sudnjem danu, to bi bila pogrešna tvrdnja jer će oni na Sudnjem danu u nju ući. Uzvišeni Allah kaže: "...a kada
nastupi ćas: 'Uvedite faraonove ljude u patnju najtežu!"' (El-Mu'min, 46)

Tri su perioda ljudskog življenja:

a) život na ovom svijetu;

b) život između smrti i proživljenja koji se naziva berzehskim životom;

c) život kada nastupi Sudnji dan.

Pokušat ćemo odrediti u kojem će od navedena četiri perioda življenja faraonovi ljudi ugledati vatru. Ako se to ne dešava na ovom svijetu niti na Sudnjem danu, onda se to mora desiti u periodu između smrti i proživljenja, to jest u berzehskom životu. Dakle, postoji život u berzehu tokom kojeg će se desiti pokazivanje vatre faraonovim ljudima.

Ovdje nam se nameće i sljedeće pitanje: “Da li će im vatra biti pokazna dok budu u svojim grobovima? Ili će ih Uzvišeni Allah okupiti, da bi im pokazao vatru?

Svejedno, da li se pokazivanje vatre desi dok ljudi bivaju u svojim grobovima ili na drugi način, mi iz navedenog aje- ta saznajemo da u berzehu ljudi žive nekom vrstom života u kojem mogu razmišljati, osjećati i saznati da li će otići u Džennet ili Džehennem, o čemu govori Poslanik, s.a.v.s., u jednom hadisu: "Grob je jedan od džennetskih vrtova ili pak jedna od džehennemskih provalija."

Iz svega navedenog zaključujemo da kaburska patnja podrazumjeva to da će čovjek gledati svoje mjesto u vatri, što će za njega biti strašno mučenje, jer je, kako smo to već kazali, čekanje nevolje nekada teže od nje same. Kada bi neko na primjer saznao da će njegov sin-jedinac poginuti u saobraćajnoj nesreći
za godinu dana, zar iščekivanje tog događaja godnu dana za njega ne bi bila velika patnja. Taj bi čovjek čak poželio i smrt koja će ga izbaviti iz te patnje, jer čekanje smrti teže je od nje same. Postoji i drugi ajet u kojem Uzvišeni kaže: "O vjernici, ne prijateljujte s ljudima koji su protiv sebe Allahovu srdžbu oni su izgubili nadu da će bilo kakvu nagradu na ovome svijetu imati, isto kao što su uizgubili nadu nevjernic stanovnici grobova. "[3] (El-Mumtehana, 13)

Potrebno je obratiti naročitu pažnju na dio ajeta: “Isto kao što su izgubili nadu nevjenici-stanovnici grobova.”, koji nam govori da su oni izgubili nadu, što je vrsta razmi- šljanja koje je u njih unijelo očajanje. Ukoliko čovjek u gro- bu nema osjećaje niti osjećanja, onda ne bi imao mogućnosti osjetiti bol i očaj. To što su oni koji su opisani u navedenom ajetu izgubili nadu ukazuje nam da su još u grobovima spoznali kako će zasigurno biti stanovnici vatre.

To su neke slike koje nam Uzvišeni predočava, a koje se tiču života u berzehu, da bi saznali kako je to život koji ima svoje zakonitosti i to da će Uzvišeni predočiti

džehennemsku vatru faraonovim ljudima još dok se budu nalazili u berzehu, zbog njihove drskosti i obožavanja faraona. To nije grijeh i prijestup neposluha prema naredbama, već neposluha prema Naredbodavcu - Uzvišenom Allahu. Njima je Musa, a.s., donio mnogobrojne dokaze koje potvrđuju svemoć i postojanje

[1] Pri prijevodu ajeta odstupio sam od tumačenja na osnovu kojeg je navedeni ajet preveo rahmetli Besim Korkut, čiji prijevod glasi: “isto kao što su izgubili nadu nevjernici da će se njihovi umrli živi vratiti” jer je drukčje tumačenje i prijevod nalagao kontekst i tok autorovih misli. I jedan i drugi prijevod je naravno prihvatljiv, jer se zasniva na prihvatljivim tumačenjima. (prim.prev.)

Jedinog i Uzvišenog Allaha, ali oni su ismijavali sve to. Uvođenje nevjernika i griješnika u vatru desit će se tek nakon polaganja računa na Sudnjem danu, ali čovjek će još u svome grobu znati svoj daljnji put, tako da će neko uživati u blagodatima zbog svog znanja o Džennetu koji ga čeka ili će još u grobu osjetiti tešku patnju zbog znanja o onome što ga čeka, ukoliko bude od stanovnika vatre, neka nas Uzvišeni toga sačuva. Ulazak u Džennet ili Džehennem se pak ostvaruje samo nakon polaganja računa na Sudnjem danu.

Sažet ćemo ono o čemu smo govorili u prethodnom poglavlju kazavši da čovjek kada god uznapreduje u nauci neosnovano umisli da je on moćan i da njegova moć proizilazi iz njega samoga, te da ima moć na Zemlji. Potom mu dođe smrt da bi ga osvijestila i probudila iz njegove velike iluzije. Čovjek tada spoznaje da sam po sebi nije imao, niti ima bilo kakvu moć i da je sve ono što postoji na dunjaluku djelo Uzvišenog Allaha. Međutim, prošlo je vrijeme kada je kajanje bilo moguće, jer kajanje u samrtnim časovima rezultat je prinude zbog onoga što je tada postalo vidljivo. Odnosno, čovjekovo- pokajanje više neće biti izraz njegovog vjerovanja, jer se samo vjerovanje mora odnositi na ono što je čovjeku nevidljivo i neopoznato, shodno riječima Uzvišenog: "Onima koji u nevidljivi svijet budu vjerovali i molitvu obavljali i udjeljivali dio od onoga što im Mi budemo davali. .. ” (El-Bekare, 3)

Čovjeku će se u trenucima smrti otkriti ono što mu je dotad bilo skriveno, čime će se završiti period mogućnosti i valjanosti vjerovanja.

PETO POGLAVLJE

POSTOJANE STVARI SE MIJENJAJU

Uzvišeni Allah obznanio nam je da u berzehu postoji neki vid života koji ljudi pogrešno poistovjećuju sa ovosvjetskim životom. Život na ovom svijetu ima svoje zakonitosti, a isto tako ima ih i život u berzehu i na drugom svijetu - ahiretu.

Sve te zakonitosti se u odnosu na čovjeka u potpunosti razlikuju.

Život na drugom svijetu vječan je i u njemu više nema smrti. U životu na ovom svijetu ljudi se neizbježno susreću s njom, dok se u berzehskom životu čovjeku otkriva ono što mu je do tada bilo skriveno. Uzvišeni Allah upoznao nas je s nekim velikim predznacima koji će se dogoditi prilikom Smaka svijeta. Mi zasigurno znamo da će se ti predznaci desiti, jer nas je Uzvišeni Allah o njima obavijestio, ali nije nužno da poznajemo način njihovog dešavanja. Postoji razlika između vjerovanja u neku istinu i poznavanja načina njenog dešavanja. Vjerovanje u neku istinu je jedno, a vjerovanje u način njenog dešavanja nešto drugo, nešto što pripada nevidljivom svijetu o kojem nemamo cjelovito znanje. Ibrahim, a.s., je shodno kur'anskom kazivanju pitao svoga Gospodara o načinu oživljavanja mrtvih:

”A kada Ibrahim reče: 'Gospodaru moj, pokaži mi kako mrtve oživljuješ!' - On reče: "Zar' ne vjeruješ?' - 'Vjerujem' - odgovori on - 'ali bih da mi se srce smiri."' (El-Bekare, 260)

Neki sumljičavi ljudi pokušali su ovaj ajet komentirati na osnovi dovođenja u pitanje vjerovanja vjerovjesnika Ibrahima, a.s., što predstavlja laž i klevetu na Ibrahima, a.s, kojeg je Uzvišeni Allah učinio imamom ljudima, stavljao ga na isku- šenja kojima nema broja i granica, što je potvrdilo njegovo vjerovanje postojano poput planinskih vrhova. Iz njegovog potomstva Uzvišeni je odabrao vjerovjesnike. Nije moguće da Ibrahim, a.s., zasluži sve te počasti, osim ako jeste istinski vjer- nik, a jedna od osnova vjerovanja jeste uvjerenje da Uzvišeni Allah može oživjeti mrtve.

Stoga se pitanje koje je postavio Ibrahim, a. s., odnosilo samo na način stvaranja. Uzvišeni Allah je htio uvjeriti Ibrahi- ma, a time i sve ljude da ne pitaju o načinu oživljavanja mrtvih, jer čovjek - vjernik u Uzvišenog Allaha ne treba da postavlja pitanje “Kako” u vezi sa stvarima koje pripadaju nevidljivom i za čovjeka nepoznatom svijetu. Uzvišeni Allah kada nešto želi samo kaže Budi i ono biva. Zbog toga je Uzvišeni Allah Ibrahima, a.s., stavio pred jednu imansku probu o čemu u Kur'anu

kaže: '"Uzmi četiri ptice' - reče On - 'i isijeci ih, pa pojedine komade njihove stavi na razne brežuljke, zatim ih pozovi, brzo će ti doći. Znaj daje Allah silan i mudar."' (El-Bekare, 260)

Da li je Uzvišeni Allah upoznao Ibrahima, a.s., sa načinom oživljavanja mrtvih? Ne, nego ga je učinio svjedokom oživljavanja, ne otkrivajući mu njegove tajne, jer način oživljavanja, kako smo to već kazali, prevazilazi mogućnosti shvata- nja ljudskoga uma.

ŽIVO ISKUSTVO I PROŽIVLJENJE

Ovo se nije dogodilo samo Ibrahimu, a.s., već se dogodilo i jednom vjerovjesniku koji je poslan Israilićanima, zatim Zekerijja, a.s., i Merjemi, a.s.

Jedan od vjerovjesnika sinova Israilovih prošao je pored nekog mjesta koje je Uzvišeni Allah svojom kaznom razrušio: "Ili za onoga koji je prolazeći pored jednog do temelja porušenog grada, povikao: 'Kako će Alah oživjeti ove što su pomrli?' I Allah učini te on umre i tako ostade stotinu go- dina, a onda ga oživi ... " (El-Bekare, 259)

Taj vjerovjesnik pitao se kako će Uzvišeni Allah oživje- ti stanovnike toga mjesta nakon što ih je potpuno i žestoko uništio? Uzvišeni Allah htio je da mu skrene pažnju da u vezi s Allahovim stvaranjem ne treba postavljati pitanje o načinu njegovog dešavanja. Allah, dž.š., ga je usmrtio stotinu godina, potom ga oživio i pitao: "'Koliko si ostao?' - 'Dan ili dio dana' - odgovori. 'Ne' - reče On - 'ostao si stotinu godina.'" (El-Bekare, 259)

Kada je dotični vjerovjesnik upitao o načinu božanskoga proživljenja ljudi, Uzvišeni ga je usmrtio na stotinu godina, a potom ga ponovo oživio. Kada se probudio, ništa se na njemu nije bilo promjenilo već je bio u potpuno istovjetnom obliku u kojem se nalazio u trenutku svoje smrti. Probudio se kao jak mladić. Ništa oko njega nije mu ukazivalo na to da je bio mrtav stotinu godina, pa je stoga na Allahovo pitanje: "Koliko si ostao?" -odgovorio povodeći se za uobičajenim periodom spavanja: "Dan ili dio dana", jer čovjek nije u sta- nju spavati više od toga. Potom mu je Uzvišeni Allah dao materijalni dokaz o tome da je bio mrtav stotinu godina, a da ga je zatim oživio. O tome Uzvišeni kaže: "Pogledaj jelo svoje i piće svoje - nije se pokvarilo; a pogledaj i magaarca svoga - da te učinim dokazom ljudima - a pogledaj i kosti - vidi kako ih sastavljamo, a onda ih mesom oblažemo." (El-Bekare, 259)

Tako mu je Uzvišeni pokazao dio Svoje moći putem koje je sačuvao njegovu hranu koja se nije promjenila i na koju nisu utjecale godine što su prošle. Potom je vjerovjesnik pogledao u svoga magarca i uvidio da su njegove kosti potpuno istru-We. Naime, kada je magarac umro njegovo je tijelo počelo truhnuti, potom se potpuno razložilo i postalo crvotočina. To se nije moglo desiti u jednom danu i jednoj noći. Potom mu je Uzvišeni dao novi dokaz da bi posvjedočio o ponovnom proživljenju crvotočnih kostiju i vraćanju života u njegovog magarca. Tada je vjerovjesnik kazao: "Ja znam da Allah sve može!" (El-Bekare, 259)

Moć Uzvišenoga zaustavila je vrijeme vezano za hranu, tako da je ona ostala svježa i nije se pokvarila. Uzvišeni Svo- jom moći stvara stvari i njihove suprotnosti, ali ne pokazuje vjerovjesniku način na koji se to dešava, već ga podvrgava praktičnom iskustvu da bi spoznao da Uzvišeni Allah sve može.

Šta je uradio Zekerijja, a.s., kada je ušavši u hram kod Merjeme našao voće koje nije pripadalo toj sezoni? On se obratio Uzvišenom AUahu, uzdajući se u Njegovu moć u koju se osvjedočio, i zamolio Ga da mu podari dijete. Zekerijja, a.s., je pri tome imao na umu da on i njegova supruga nisu u stanju imati djecu, kako nam o tome pripovjeda Kur’an: "'Gospodaru moj' - reče - 'kako ću imati sina kada me starost ophrvala, a i žena mije nerotkinja?’ - 'Eto tako' - reče On - 'Allah čini što On hoće.'" (Alu imran, 40)

ODNOS IZMEĐU UZROKA, POSLJEDICA I SPOSOBNOST

Da li je Uzvišeni Allah obavijcstio Zckcrijja, a.s., o načinu na koji će mu podariti sina bez prisustva pretpostavki za to?! Znanje o uzrocima i posljedicama govori da žena koja je besplodna i koja je u podmakloj životnoj dobi, ne rađa djecu. Ukoliko je njen muž oronuli starac, nemogućnost rađanja po- staje još veća. Rađanje u takvoj situaciji je nemoguće. Ali Onoga ko je postavio materijalne pretpostavke za nekc stvari, one nc čine nemoćnim i ne ograničavaju Njegovu moć. Uzvišeni Allah nije Svoga poslanika obavijestio o načinu na koji će se desiti to rađanje, nego mu je kazao: "Allah čini što On hoće."

Merjem, kćerka. Imranova, vidjela je mnoge nadnaravne stvari koje su narušile zakonitosti materijalnih pretpostavki za dešavanje nečega na ovome svijetu. Dolazila joj je hrana koja nije bila svojstvena godišnjem dobu i sezoni u kojoj je živjela, ona bi se kod nje nalazila, a da joj je niko nije donosio. Sve su to božanski darovi njoj dati

bez uvažavanja materijalnih pret- postavki njihovog uobičajenog nastanka i pribavljanja. I pored toga je kada joj je donesena radosna vijestda će roditi dječaka, pribjegla materijalnim pretpostavkama, kako nam to pripovi- jeda Kur’an: "'Kao ću imati dječaka’ - reče ona - 'kad me nijedan muškarac dodirnuo nije, aja nisam nevaljalica!' 'To je tako!' - reče on. Gospodar tvoj je rekao: 'To je Meni lahko', i zato da ga učinimo znamenjem ljudima i znakom milosti Naše. Takojeunaprijedodređeno!’" (Merjem, 20, 21)

U suri Alu Imran Uzvišeni kaže: "Ona reče: 'Gospodaru moj, kako ću imati dijete kada me nijedan muškarac nije dodirnuo?’ - 'Eto tako[1] - reče - 'Allah stvara što On hoće. Kada nešto odluči, On samo za to rekne: 'Budi!' - i ono bude.”’ (Alu imran, 47)

Tako je to bilo onda kada se je Merjema pitala kako će joj biti darovano dijete, a da je nijedan muškarac nije ni dodirnuo? Dijete se po ovosvjetskim zakonitostima i pretpostavkama rađa samo kao rezultat odnosa muškarca i žene, o čemu se pitala i Merjema koju Uzvišeni nije obavijestio o načinu na koji će se rađanje djeteta desiti, već je rekao: "'To je tako!' - reče on. 'Gospodar tvoj je rekao: 'To je Meni lahko.’"

Isto tako, uviđamo da je Uzvišeni Allah na pitanja “kako se desilo ono što se desilo ” koja su postavljali vjerovjesnici, dakle ljudi koje je odabrao među Svojim stvorenjima i koje je obavezao da prenesu Njegovu nebesku poruku stanovnicima Zemlje, odgovarao riječima : "To je tako!” - reče on. "Gospodar tvoj je rekao: 'Toje Meni lahko'.”

Kada govorimo o predznacima koje će Uzvišeni pokazati Svojim robovima u trenucima približavanja Smaka svijeta, nećemo kazati i nećemo se pitati, kako će se to dogoditi, nakon što budemo uvidjeli Allahovu moć putem koje Ga ništa ni na Zemlji, ni na nebesima, ne može učiniti nemoćnim. Uzvišeni
Allah je govoreći nam o predznacima koji će se dogoditi onda kada se približi kraj i obznanjujući nam nestanak ovoga svi- jeta, rekao: "I kad dođe vrijeme da oni budu kažnjeni, Mi ćemo učiniti da iz zemlje iziđe jedna životinja koja će im reći da ljudi u dokaze Naše nisu uvjereni.” (En-Nem!, 82)

Uzvišeni nam želi kazati kako će ljudima kada budu dosti- gli vrhunac ovosvjetskog znanja i kada budu pomislili da vla- daju svim stvarima, i da im je Zemlja postala pokorna Uzvi- šeni Allah predočiti nešto pred čime će postati bjelodanom njihova nemoć. Čovjek je stigao na Mjesec. Možda će stići i na Mars. Znanost nam svaki dan daruje nešto novo. Putem nje su izbrisane razdaljine među ljudima u

čitavom svijetu, tako da ljudi iz čitavoga svijeta mogu vidjeti neki događaj na planeti u časovima njegovog dešavanja. Čovjek danas može govoriti na jednom dijelu planete, a da njegov glas dopre u sve krajeve svijeta u trenutku dok govori. Možda će naredna naučna ot- krića ostvariti i više o toga.

U vremenu kada čovjek bude zavaran svojim znanjem i opsjednut onim što je putem znanja ostvario, Uzvišeni Allah će mu iz zemlje izvesti životinju koja će biti izazov 7.a sve ljud- ske moći. Svo znanje koje ljudi posjeduju i sve tajne koje im je Uzvišeni otkrio na ovoj planeti, ne pružaju čovjeku mo- gućnost da prisili životinju da govori. Uzvišeni Allah će pak ljudima iz zemlje izvesti životinju koja govori!

Da li će ta životinja govoriti samo jednim jezikom? Ili će pak govoriti svim jezicima na Zemlji, tako da će njena nadna- ravnost biti još veća? Niko ne može zasigurno ustvrditi ni jedno ni drugo, ali će pojava te životinjc svim ljudima dokazati da je njihovo znanje ograničeno, iako su smatrali da su putem svoga postignutoga znanja zavladali svime onim što se nalazi na Zemlji. U sjeni tog lažnog uvjerenja ljudi će naići na tu životinju koja govori, ona će im biti izazov i potvrđivat će njihovu nemoć.

Kako će se to dogoditi?

Već smo objasnili da u vezi s Allahovom moći ne treba postavljati pitanje kako će se nešto desiti. Ta će životinja biti jedan od predznaka koji će ukazivati da će se Smak svijeta ubrzo desiti.

O drugim predznacima Sudnjeg dana obavještava nas Allahov Poslanik, s.a.v.s., govoreći: “Neće nastupiti Smak svijeta sve dok Sunce ne izađe sa zapada.”

Ljudi su se na ovom svijetu navikli da Sunce izlazi na istoku, što se događa shodno volji Uzvišenoga koji će na kraju vre- mena to preokrenuti i narušiti zakonitosti koje su do tada važile.

Kako će se to desiti?

Mi nismo dužni da to znamo. Važno je da znamo da će se red u univerzumu preokrenuti. Naime, Uzvišeni Allah je postavio postojan red na koji su se svi Ijudi privikli, da bi ga promijenio onda kada ljudi pomisle da je on vječan, nepromjenjiv i da će takav i ostati.

Uzvišeni Allah će pred Smak svijeta ljudima predočiti je- dan od Svojih znakova koji će u jednome trenut.ku razrušiti dotadašnji prirodni red i njegove zakonitosti. Čovjeku će tada postati očita njegova nemoć, slahost i činj nica da u odnosn na moć Uzvišenoga, on nema nikakve moći, niti snage.

KADA SUNCE IZAĐE SA ZAPADA

Već smo kazali da postoji razlika između našeg vjerovanja u neku činjenicu i poznavanja načina njenoga dešavanja. Allahov Poslanik, s.a.v.s., obavijestio nas je da će prije Smaka svijeta Sunce izaći sa zapada, što potvrđuje činjenicu da se samo Uzvišeni Allah ne mijenja, a da je sve drugo u univerzumu podložno promjenama i da ništa drugo nije vječno. Sve što mi na ovome svijetu smatramo stalnim i postojanim Uzvišeni Allah će promijeniti, kada On to bude htio.

Da bi sve to približili ljudskim umovima, navest ćemo pri- mjer sunčevog sistema u kojem živimo. U njemu uviđamo da se Zemlja kreće oko Sunca i oko svoje ose, da se Mjesec kreće oko Zemlje, a da se 7.vijezda Vega ne kreće oko Sunca. Uzvišeni Allah nam u Kur'anu govori: "I Sunce se kreće do svoje određene granice, toje odredba Silnoga i Sveznajućeg. ” (Ja Sin, 38)

Kada nam je Uzvišeni Allah želio prikazati kretanje Sunca, kazao je to putem glagola džera (žuriti, trčati, teći) da bi nam ukazao na činjenicu kako se Sunce brzo kreće, jer je trčanje brže od hodanja. Granica do koje će se Sunce kretati jeste mjesto koje je poznato samo Uzvišenom Allahu.

Sunce se kreće do odredene granice. Naspram svakog čina postoji reakcija na njega sa istovjetnom snagom kao i sam čin. Možemo pretpostaviti primjera radi, što nema nikakve veze s
načinom dešavanja, ukoliko je granica Sunca kraj njegove putanje u određenom pravcu, moguće je da se Sunce vrati nazad svojom putanjom uz istu snagu i da izade sa zapada.

Ako udariš loptu u odredeni zid, ona će se od njega odbiti uz istu snagu, ali u suprotnom pravcu. Ako se sunčev sistem kreće do određene granice, doći će dan kada će se njegova putanja završiti i kada će se vratiti nazad u suprotnom pravcu. Uzvišeni Allah je rekao: “I Sunce se kreće do svoje određene granice”, što podrazumjeva da Sunce ima svoju granicu kod koje zastaje. Njegovo zaustavljanje kod odredene granice čini da se vrati nazad u suprotnom pravcu. Ako Sunce izlazi sa istoka, može izaći i sa zapada.

Ovo je samo primjer koji nam približava ta dešavanja, jer niko od nas nije u stanju tvrditi kako će se to desiti, niti smo u stanju zamisliti, šta će se u stvari desiti. Navedeni primjer će našem umu približiti mogućnost izlazka Sunca sa zapada.

Mi moramo imati na umu još jednu važnu činjenicu koja je u vezi s ovim velikim

Allahovim znakom, a ona glasi da se nakon što Sunce izađe sa zapada, pokajanje ljudi više neće primati. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je u jednom hadisu rekao: “Zaista Allah pruža Svoju ruku noću da bi oprostio grije'šniku grijehe koje je počinio prethodnoga dana, a pruža Svoju ruku po danu, da bi oprostio griješniku grijehe koje je počinio pret- hodne noći, sve dok Sunce ne izade sa zapada.”

Dakle, kada se desi izlazak Sunca sa zapada, je'dan od Allahovih velikih znakova - pokajanje ljudi - više se neće primati.

NEBO I DIM

Nakon svega prelazimo na drugi predznak Smaka svijeta koji će se desiti tik pred njegovo dogadenje. Pogledajmo sljedeće riječi Uzvišenog: "Zato sačekaj dan kad će im se činiti da prema nebu vide vidljiv dim koji će ljude prekriti. 'Ovo je neizdržljiva patnja! Gospodaru naš, otkloni patnju od nas, mi ćemo, sigurno, vjerovati!’”
(Ed-Duhan, 10-12)

Predznaci Sudnjeg dana o kojima trenutno govorimo spadaju u velike predznake. Na nebu će se pojaviti dim koji će obaviti cjelokupnu Zemlju i svako mjesto na njoj, a to će se desiti nakon što se čovjek oda griješenju, uzoholi se i odbaci Allahov put umišljajući da je cjelokupan dunjaluk podvrgnut njegovim ljudskim zakonitostima. Tada će se pojaviti dim koji će obavijati cijelu Zemlju i predstavljat će kaznu za ljude. Ljudi će se ponizno obraćati Uzvišenom Allahu da od njih otkloni tu kaznu, jer su uzvjerovali i vratili se na ispravan put.

Nakon što Uzvišeni od njih otkloni kaznu, oni će se odmah vratiti svojim stopama i postati nevjernici!! Nakon toga će ih sustići drugi veliki nasrtaj i božanska osveta upućena onima koji su vidjeli Allahove znakove, pa su ih potom porekli.

To su izazovi o kojima su nas obavijestili Uzvišeni Allah i Njegov Posalnik, s.a.v.s., koji predstavljaju velike predznake blizine Smaka svijeta. Uzvišeni Allah je svim ljudima uputio
izazov da naruše Njegovc postupke i Njegovu moć. On kaže: "O ljudi, evo jednog primjera, pa ga poslušajte: 'Oni kojima se vi, pored Allaha, klanjate ne mogu nikako ni mušicu stvoriti, makar se radi nje sakupili. A ako bi mušica nešto ugrabila, oni to ne bi mogli od nje izbaviti; nejak je i onaj koji se klanja, a i onaj kome se klanja!' Oni ne poznaju Allaha kako treba; a Allah je, uistinu, moćan i silan.” (El- Hadždž, 73-74)

Taj izazov upućen ljudima traje 14 stoljcća i trajat će do Smaka svijeta, a da

čovjek neće biti u stanju stvoriti ni mušicu. Ljudima čitavog svijeta u svim vremenima i na svim mjestima upućen je izazov da stvore to slabo i malo živo bit će svojim udruženim snagama i potencijalima. Taj izazov nije ograničen na samo jedan narod, određenu skupinu ljudi ili određenu rasu, nego je Uzvišen Allah zatražio od učenjaka čitavog svijeta, da se udruže, međusobno surađuju i potpomažu se, da bi stvorili jednu živu ćeliju. Ipak, oni sve do danas, iako su bili u stanju da ostvare brojne napretke u astronomiji i drugim zna- nostima, nisu nikada bili u stanju stvoriti niti jednu živu ćeliju.

IZAZOV KOJI TRAJE

Dakle, postoji izazov koji traje još od vremena objave Kur'ana ali i izazov koji će se pojaviti neposredno pred Smak svijeta. Niko neće moći da suprostavi se tim izazovima, jer je Onaj Koji upućuje te izazove Uzvišeni Allah. Sa prolaskom vremena Uzvišeni Allah će ljudima upućivati sve veće izazove. Zašto? Jer sa prolaskom vremena slabi vjerovanje ljudi, povećava se njihova vezanost za nauku i njihova zaokupljenost vlastitim intelektualnim sposobnostima. Stoga će im Uzvišeni Allah pokazivati neznatnost njihovih umova naspram Njegove apsolutne moći.

Neki će se ljudi pitati, da li će Kur'an oslabiti uporedo sa slabljenjem vjerovanja ljudi na kraju vremena? Odgovorit ćemo im da neće. Vjerovanje kod ljudi oslabit će, ali će se Kur'an još više uzdignuti, čemu smo svjedoci u današnjem vremenu. Možemo vidjeti kako ljudi u ovo vrijeme voderaču- na o štampanju divnih mushafa ukrašenih pozlatom i pored toga što mnogi od njih ne vode računa o samoj vjeri. Nalazimo također i potrebu da svaki čovjek ima jedan ili više mushafa u svojoj kući, automobilu, na radnom mjestu, iako ga možda nije nikada pročitao. Uočavamo također da neki muslimani posjeduju luksuzno štampani primjerak Kur'ana.
Neki cjelokupan Kur'an pišu na jednoj stranici papira. Štamparije Kur'ana postoje u Japanu, Italiji, Njemačkoj ... Sve se to dešava u ovom vremenu. Uzvišeni Allah je čak nemuslimanima omogućio da štampaju primjerke Kur'ana u formi koja odgovara uzvišenosti Njegovih riječi. Mi se čudimo kada vidimo nemuslimana koji služi štampanju primjeraka Kur'ana, dok to u isto vrijeme ne čini onaj ko u njega vjeruje! Slovo Kur'ana se uzdiže, jer ga čuva Uzviše'ni Allah, dok vjerovanje ljudi slabi s prolaskom vremena i napretkom koji ljudi tokom vreme'na ostvaruju. Trebalo bi da se desi suprotno, zbog pro- širenja vidika ljudi i njihovog uviđanja nekih tajni i zakonitosti

univerzuma koje im je otkrio Uzvišeni Allah, a što je osnova njihovog civilizacijskog napretka!

Pročitat ćemo riječi Uzvišenog Allaha: "Život na ovome svijetu sličan je bilju zemaljskom na koje Mi spustimo s neba kišu s kojim se ona izmiješa, kojim se onda hrane ljudi i stoka. Pa kad se Zemlja ukrasi svojim ruhom i okiti i kad stanovnici njezini pomisle da su oni toga gospodari, dođe zapovijed Naša, noću ili danju, i Mi to pokosimo, kao da prije ničeg nije ni bilo. Eto, tako Mi potanko izlažemo dokaze narodu koji hoće da razmisli." Junus, 24)

U navedenom ajetu Uzvišeni nam daje primje'r života na ovom svijetu od njegovog početka do njcgovog kraja. Sve što postoji na ovom svijetu spušteno je s neba prije nego je bilo stvoreno i prije nego što je započelo svoju ulogu na Zemlji. Uzvišeni poredi život na ovom svijetu s vodom koju spusti s neba. Bez vode koju On spušta s neba, ne bi bilo života na Ze-
mlji. Da kojim slučajem nestane kiše, umrlo bi sve ono što je na Zemlji, ljudi, životinje i biljke, a ona bi postala bespolodna pustinja ili mrtva zemlja.

Svi uzroci i pretpostavke života dolaze s neba u čistoj i pročišćujućoj formi, pa se onda miješaju sa zem ljom koja lju- dima daruje ono što jedu oni i njihova stoka, hranu i piće koji čuvaju njihove živote. Ljudi s tim pretpostavkama počinju ukrašavati Zemlju, a sve ono što je na njoj jeste njen ukras, u skladu s riječima Uzvišenog:

"Sve što je na Zemji Mi smo kao ukras njoj stvorili da iskušamo ljude ko će se od njih ljepše vladati." (El-Kehf, 7)

Moramo se osvrnuti na tekst navedenog ajeta i postaviti pitanje, zbog čega Uzvišeni nije u ovome ajetu kazao "ukras vama" umjesto "ukras njoj", kako je kazano u ajetu? To je zbog toga što niko od stvorenja na Zemlji nije u stanju posjedovati ono što se na njoj nalazi i što će ti ukrasi ostati na Zemlji sve dok Allah i nju i one što se na njoj nalaze, ne naslijedi. Posjedovanje ljudi na Zemlji metaforičko je, a ne istinsko posjedovanje, jer će oni sve ono što imaju ostaviti drugima u nasljedstvo.

Ja mogu, na primjer kazati da posjedujem zgradu, ali će ona u stvari nakon moje smrti preći iz ruke u ruku mnogih ljudi. Svi oni će tvrditi da su njeni vlasnici, a potom je ostaviti i otići s ovoga svij eta. Nakon njih doći će drugi ljudi.

Svi ukrasi, bašče, plodovi, zgrade u njihovom lijepom i privlačnom obliku, kojima se dive njihovi vlasnici, predstav- ljaju ukras u kojem mogu uživati čak i oni koji ga ne posjeduju gledajući u njegove ljepote.

Mi u stvarnosti ukrašavamo Zemlju, a njeni ukrasi postaju izraženiji sa ljudskim napretkom u nauci i otkrićima novih sredstava za njeno ukrašavanje, što Zemlju čini lijepim boravištem za generacije ljudi sve dok je Uzvišeni ne naslijedi nju i svakoga ko se na njoj nalazi.

U vezi Allahove moći ne postavlja se pitanje "kako". Kada Uzvišeni Allah za nešto kaže "budi", ono biva. U skladu s napretkom znanosti ljudi započinju misliti da su zavladali Zemljom i svime što se na njoj nalazi i da su u stanju na njoj činiti što god žele.

Kada Uzvišeni naredi da sve što je na Zemlji bude uništeno, svim ljudima će postati očita istina koja se neće pokazati kao stvar koja se tiče nevidljivog svijeta u koju moramo vjerovati. Ona će, onda kada dođe vrijeme Smaka svijeta, biti očita i vidljiva činjenica.

ŠESTO POGLAVLJE

POZNAJEMO ISTINU

Čovjek se ponekad uobrazi. Njegova uobraženost ima više oblika koji se javljaju naročito nakon što mu Uzvišeni Allah otkrije neke tajne univerzuma. Čovjek misli kako je sposoban da usmjerava život shodno svojoj volji i svojim pla- novima. Pri tome se udaljio od Allahovog puta i sam sebi napravio zakone, što predstavlja oličenje potpunog neznanja. Njegova uobraženost nema nikakvoga uporišta, i ako danas čujemo povike neznalica koji proklamuju da je doba vjerovanja završilo, a da je počelo doba nauke. Ti povici samo su uvod u čovjekovo obožavanje samoga sebe. U Svojoj Časnoj knjizi Uzvišeni Allah je rekao: "Život na ovome svijetu sličan je bilju zemaljskom na koje Mi spustimo s neba kišu s kojim se ona izmiješa, kojim se onda hrane ljudi i stoka. Pa kad se Zemlja ukrasi svojim ruhom i okiti i kad stanovnici njezini pomisle da su oni toga gospodari, dođe zapovijed
Naša, noću ili danju, i Mi to pokosimo, kao da prije ničeg nije ni bilo. Eto, tako Mi potanko izlažemo dokaze narodu koji hoće da razmisli." (Junus, 24)

Čovjek je mogao da Zemlju ispuni ukrasima koje nisu po- znavala prethodna stoljeća. Svakoga dana mu nauka daruje nove stvari koje uvećavaju raskoš u kojoj živi. Da li je pak čovjek išta dodao osnovama života i nužnim stvarima neophodnim za njegov život?

Moramo znati da čovjek nije starosjedilac na planeti u smislu da je on na njoj boravio i da će na njoj boraviti vječno, već je on na nju došao da živi jedno određeno vrijeme, nakon čega će se njegov život završiti. Čovjek nema nikakvoga utjecaja niti veze s vijekom trajanja ovoga svijeta koji može trajati hiljade ili milione godina, što nas uopće ne treba zaokupljati. Mi trebao voditi računa o tome kako naš vlastiti životni vijek na Zemlji ne prelazi stotinu ili malo više od stotinu godina.

Postojanost planete daje nam varljive osjećaje u pogledu dvije stvari:

1. da ovaj svijet nema kraja. Šta god ljudi govorili o kraju svijeta, nalazimo da svako ko na njemu živi misli kako još uvijek ima na milione godina do njegovoga kraja, što je čista iluzija;

2. da su stvari koje nam koriste i služe na ovom svijetu rezultat naših snaga i naše moći, što je također iluzija. Te stvari su u stvarnosti rezultat moći Uzvišenog Allaha. Svaka stvar na ovome svijetu pokorava se moći svoga Stvoritelja i ništa se u univerzumu ne dešava mimo Njegove praktične volje. Čovjek
je u stanju ukrašavati Zemlju jedino na osnovu moći koju mu je Uzvišeni Allah stavio na raspolaganje, a sve što je na Zemlji njen je ukras, shodno riječima Uzvišenog: "Sve što je na Zemlji Mi smo kao ukras njoj stvorili da iskušamo ljude ko će se od njih Ijepše vladati", a Mi ćemo nju i golom ledinom učiniti." (El-Kehf, 7,8)

Sve što vidimo na Zemlji predstavlja njen ukras i ti u ovim ukrasi ma uživaš dok živiš na njoj. Kada istekne tvoj životni vijek, uživanje u zemaljskim ukrasima se završava. Ti odlaziš, zemaljski ukrasi ostaju i traju sve do dana kada Uzvišeni odredi da se vijek ovoga svijeta okonča, a da svi ovozemaljski ukrasi postanu krhotine.

Tako se sve na ovome svijetu završi.

Kada čovjek postane zaokuplj en samim sobom, kada prestane slijediti Put nebeski u životu, uprkos postojanju očitih znakova darovanih od Uzvišenoga koji pokazuju da je On stvoritelj svega, mi sija života na ovom svijetu će se završiti. Potom će Uzvišeni Allah čovjeku predočiti istinu, kao da mu govori: “Bio si zaokupljen samim sobom. Udaljio si se od Pravoga puta. Bio si uvjeren da sam uprav ljaš ovom planetom, pa ću ti zhog toga poka7.ati istinu”. Obratimo pažnju na značenje sIjedećeg ajeta: “I kad stanovnici njezini pomisle da su oni toga gospodari.” (Junus, 24)

Takvo razmišljanje nije istinito, jer Ijudi nisu gospodari zemlje, već to samo umišljaju.

Tada će Uzvišeni svojo bezgraničnom moći promijeniti postojani poredak stvari na ovome svijetu.

SMAK SVIJETA KAKO NAM GA OPISUJE ČASNI KUR'AN

Postoje predznaci koji će se desiti pred sam kraj ovoga svijeta o kojima čovjek nema nikakvoga znanja. O nekima nas je obavijestio Uzvišeni Allah u svojoj Knjizi: "Kada Sunce sjaj izgubi, i kada zvijezde popadaju, i kada se planine pokrenu, i kada steone kamile bez pastira ostanu i kada se divlje životinje saberu, i kada se mora vatrom napune, i kada se duše sa tijelima spare, i kada živa sahranjena dje- vojčica bude upitana zbog kakve krivice je umorena, i kada se listovi razdijele i kada se nebo ukloni, i kada se Džehe- nnem raspali, i kada se Džennet približi - svako će saznati ono što je pripremio." (Et-Tekvir, 1-14)
Kada će se sve to dogoditi? Kada Uzvišeni Allah objavi Zemlji i cjelokupnom Univerzumu da se razori, što će se desiti za samo nekoliko trenutaka u kojima će se razoriti cjelokupan univerzum, u kome će sve nestati. O tome govore riječi Uzvišenog: "Kada se Zemlja najžešćim potresom svojim potrese i kada Zemlja izbaci terete svoje, i čovjek uzvikne: 'Šta joj je?!' - toga Dana će ona vijesti svoje kazivati jer će joj Gospodar tvoj narediti. Tog Dana će se ljudi odvojeno pojaviti da im se pokažu djela njihova; onaj ko hude uradio koliko trun dobra
- vidjet će ga, a onaj ko bude uradio koliko trun zla - vidjet će ga.” (Ez-Zilzal)

( )bjava podrazumjeva tajnu obavijest koja se dešava iz- meclu onoga ko objavljuje i onoga kome se objavljuje, što ra- zumije samo onaj ko objavljuje i kome se objavljuje. Uzvišeni Allah objavljuje ono šta hoće, onome kome On hoće. Objava nije ograničena samo na poslanike već ona može obuhvatati mnoga stvorenja. Uzvišeni Allah je objavljivao Svojim posla- nicima, ali - kako stoji u narednom ajetu objavljivao je majci Musa, a.s.: "I Mi nadahnusmo Musaovu majku: 'Doji ga, a kad se uplašiš za njegov život, baci ga u rijeku, i ne strahuj i ne tuguj, Mi ćemo ti ga, doista, vratiti i poslanikom ga uči- niti.”' (El-Kasas, 7)

Uzvišeni je objavio pčeli: "Gospodar tvoj je pčelu na- dahnuo: Pravi sebi kuće u brdima i u dubovima i u onome što naprave ljudi.”' (En-Nahl, 68)

Uzvišeni je također objavio učenicima-sljedbenicima Isa sina Merjeminog, a.s.,: “I kada sam učenicima naredio (objavio)[4]: 'Vjerujte u Mene i Poslanika Moga!' - oni su od- govorili: 'Vjerujemo, a Ti budi svjedok da smo mi musli mani.”' (El-Maide, 111)

“Objava” može biti i od nekoga drugoga mimo Uzvišenog Allaha shodno riječima Kur'ana: "A šejtani navode (objavljuju štićenicima svojim) štićenike svoje da se s vama raspravljaju, pa ako biste im se pokorili, i vi biste, sigurno mnogobošci postali.” (El-En-am, 121)

Svakako, zakonodavna i vjerodostojna objava dolazi od Uzvišenoga Allaha i upućena je Njegovim poslanicima. Kada dođe vrijeme Smaka svijeta, Uzvišeni Allah objavit će Zemlji. Kako? Već smo napomenuli da je u vezi s Allahovom moći i voljom nepotrebno postavljati pitanje kako će se nešto desiti. Neki ljudi će kazati, kako će Uzvišeni Allah objaviti Zemlji koja predstavlja neživu stvar i koja nema razuma? Odgovorit ćemo im riječima da je Uzvišeni Allah svakome Svome stvo- renju podario jezik kojim će govoriti. Mi taj jezik ne razumi- jemo, ali ga razumije Stvoritelj i dotično stvorenje. Stoga kada čitamo Kur’an nalazimo riječi Uzvišenoga: "Njega veličaju sedmera nebesa, i Zemlja, i oni na njima; i ne postoji ništa što Ga ne veliča, hvaleći Ga; ali vi ne razumijete veličanje njihovo. - Onje doista blag i mnogo prašta.” (El-Isra, 44)

To znači da sve u Univerzumu veliča i slavi Uzvišenog Allaha robujući Mu, ali mi zbog svoga ograničcnoga znanja nismo u stanju to veličanje razumijeti.

Uzvišeni Allah je rekao: "I potčinismo planine i ptice da s Davudom Allaha hvale: to smo Mi bili kadri učiniti.” (El-Enbija’, 79)

Čuvaj se toga da budeš u uvjerenju da stvorenja koja vidiš pokraj sebe imaju manje svijesti i spoznaje od tebe. Neka od tih stvorenja mogu imati veće znanje od samoga čovjeka. Mrav je shvatio da će Sulejmanova vojska razrušiti kraljevstvo mrava ukoliko preko njega prođe, stoga je uzviknuo upozo-
ravajući ostale mrave da uđu u svoje nastanbe u koje će se skloniti, da bi pobjegli od čovjeka i spasili se od uništenja: "I kad stigoše do mravlje doline, jedan mrav reče: 'O mravi, ulazite u stanove svoje da vas ne izgazi Sulejman i vojske njegove, a da to i ne primijete!"’ (En-Neml, 18)

Kako je mrav shvatio da je onaj ko prolazi Sulejman, a.s., sa svojom vojskom? Odakle je mrav znao za to?! Kako je znao da će ih Sulejman sa vojskom izgaziti, ukoliko prođu kroz mravlju dolinu?! Kako je mrav znao da će se mravi, ukoliko uđu u svoje nastanbe spasiti od uništenja? Mora da je mrav imao znanje ili razum koji je učinio da sve to razumije. Mi sve to ne uočavamo, već potcjenjujemo mrava zbog njegove ma- lenkosti i lahkoće njegovoga odstranjivanja. Pročitajmo riječi pupavca

upućene Sulejmanu, a.s., kako nam ih prenosi Kur’an: "I ne potraja dugo, a on dođe, pa reče: 'Doznao sam ono što ti ne znaš, iz Sabe ti donosim pouzdanu vijest. Vidio sam da jedna žena njima vlada i dajoj je svega i svačega dato, a ima i prijesto veličanstveni vidio sam da se i ona i narod njezin Suncu klanjaju, a ne Allahu - šejtan imje prikazao lijepim postupke njihove i od Pravoga puta ih odvratio, te oni ne umiju naći Pravi put pa da se klanju Allahu, Koji izvodi ono što je skriveno na nebesima i u Zemlji i Koji zna ono što krjete i ono što najavu iznosite Allah je, nema boga osim Njega, Gospodar svega što postoji!”’ (En-Neml, 22-26)

Kako je pupavac znao ono što nije znao ni Sulejman, a.s., kome je data vlast kakva nije data ni jednome čovjeku? Ko je obavijestio pupavca da se ta zemlja zove Saba, da nad njom vlada jedna žena, da je ona kraljica koja ima veličanstveni prijesto i da ona zajedno sa svojim narodom obožava Sunce mimo Allaha, da je to što oni čine nevjerstvo, da je šejtan taj koji im je prikazao lijepim njihove postupke i odvratio ih sa Pravoga puta, pa se stoga nalaze u zabludi!?

Ko je obavijestio pupavca da obožavanje pripada samo Allahu Koji je vlasnik svega onoga na nebesima i Zemlji?! Ko ga je obavijestio o svemu onome što je sadržano u prethod- nim ajetima?! Kako je sve to mogao shvatiti ukoliko tvrdimo da on nema pameti!? Kako je to sve mogao spoznati ?

Sve to kao i druge tvrdnje koje se nalaze u Kur’anu po- tvrđuju nam da postoje znanja drugih Allahovih stvorenja koja mi ljudi ne poznajemo, da su ona u stanju razbirati stvari i da ih razumjevaju. Iako su neka stvorenja stvorena tako da nad njima vladaju nagoni i strasti, Uzvišeni im je darovao sposobnosti putem kojih će obavljati svoju ulogu na planeti. Ako je to slučaj sa životinjama, pticama i insektima, onda nam se nameće zaključak da su i Zemlja i nebesa u stanju čuti i govoriti. Pogledajmo sljedeće riječi Uzvišenog Allaha: "Zatim se nebeskim visinama uputio dok je nebo još ma- glina bilo, pa njemu i Zemlji rekao: 'Pojavite se milom ili silom!’ - 'Pojavljujemo se drage volje!' - odgovorili su.” (Fussilet, 11)

Uzvišeni Allah je govorio nebesima i Zemlji, a oni su Mu, nakon što su Ga saslušali, odgovorili. O tome svjedoče riječi Uzvišenog: "Kada se nebo rascijepi i posluša Gospodara svoga - a ono će to dužno biti i kada se Zemlja rastegne, i izbaci ono što je u njoj, i potpuno se isprazni, i posluša Gospodara svoga - a ona će to dužna biti.” (El-Inšikak, 1-5) Riječ “posluša” navedena u ovom ajetu podrazumjeva da će Zemlja to čuti svojim ušima. Koliko smo mi samo udalje- ni od bezgraničnoga

Božijega znanja o univerzumu? Uzviše- ni Allah nam je obznanio neke zakonitosti univerzuma. Mi smo se iznad njih uzdigli i pomislili da se univerzum pokorava nama i našoj volji, da u njemu možemo činiti šta god želimo, da mu možemo izdavati naredbe kojima će se pokoravati. Ukoliko razmislimo o navedenim ajetima, shvatit ćemo da u univerzumu postoji znanje koje nema granicu, koje je od nas skriveno, a da je ono što mi znamo neznatno.

KADA ČOVJEK OBOŽAVA SVOJ RAZUM

Kada čovjek prestane vjcrovati u svoga Gospodara i počne obožavati svoj razum misleći da pomoću njega vlada ovim svijetom, doći će zapovjed Uzvišenoga Allaha koja ćc nalagati ru- šenje svega onoga na što se čovjek na Zemlji navikao, a što mu je dalo lažno uvjerenje da je on taj koji ima moć nad planetom. Sve ono što jc bilo uobičajeno će se završiti. Sunce će izgubiti svoj sjaj, skriti se, nestati ili će izaći sa zapada, ili će izgubiti svoju snagu i svjetlo. Važno je da će se uobičajeni poredak u pogledu Sunca na koji smo se navikli tako da izlazi ujutro, a da zalazi naveče, potpuno izgubiti. Promijenit će se zakonitosti Sunca. Zvijezde koje su međusobno povezane voljom i moći Uzvišenog, a koje se kreću u određenim pravcima, tako da se ne sudaraju pred Smak svijeta će se sudariti i raspršiti. Planine na Zemlji bit će iščupane sa svojih mijesta o čemu svjedoče riječi Uzvišenog: "A pitaju te o planinama, pa ti reci: 'Gospodar moj će ih u prah pretvoriti i razasuti.”' (Taha, 105)

Ili će se njihova masa smanjiti tako da će postati kao vuna raščupana. Slika svega onoga što će se dešavati pri Smaku svijeta svodi se na to da će se sve ono na što su ljudi bili naviknuti okončati. Sve ono što je do tada čovjeku služilo i na čije usluge se bio navikao prestat će postojati kao takvo, jer je ono služilo čovjeku zbog toga što je te stvari Uzvišeni Allah Svojom moći i voljom potčinio i stavio na uslugu čovjeku. Kada nastupi Smak svijeta one će prestati da se pokoravaju i da služe čovjeku. Zemlja koja je davala usjeve i plodove koje će čovjek jesti, više ništa neće davati. Planine koje su predstavljale stubove Zemlje čuvajući njenu ravnotežu i obezbjeđujući hranu za čovjeka potpuno će se raspasti i pretvoriti u prah. Sunce koje je ljudima davalo toplinu i svjetlo i koje je davalo život planeti, neće više imati svoju funkciju, ona će biti okončana. Ukrasi Zemlje za koje je čovjek mislio da su njegovih ruku djelo i da će ga vječnim učiniti takoder će nestati. Sve će to nestati, ovaj svijet i njegove materijalne pretpostavke će se završiti. Čak će se čovjekova samokontrola i

vladavina nad samim sobom završiti i nestati. Ni vlastita stopala više te neće slušati i na njima nećeš moći ići gdje želiš, nego će se tada pokoravati jedino svome Stvoritelju Koji je svakome čovjeku na ovome svijetu dao moć da mu se ona pokoravaju. Tvojc vlastite ruke kojima si uzimao stvari, više ti neće biti poslušne. Tvoja vlast nad njima bit će završena. Svi dijelovi tijela koje je Uzvišeni Allah potčinio tvoj oj vo lj i, više ti se neće pokoravati, nakon čega ćeš ići ondje gdje Uzvišeni hoće, pa makar to bilo i ka Džehenne- mu. Tvoj jezik će tada izgovarati samo ono što Uzvišeni Allah hoće, tvoje oko će vidjeti samo ono što Uzvišeni hoće, bez tvoje zapovjedi. Sto ga će se na Sudnjem dani desiti da čovjek bude proživljen slijep, a da je na ovom svijetu imao vid. Zašto? Uzvišeni Allah je njegovirn očima na dunjaluku dan moć vida i On je Taj Koji ju je odtizeo na drugom svijetu.

Ljudi su umišljali da na dunjaluku žive zahvaljujući vlastitoj moći, da hodaju i pričaju na osnovu nje. Oni su umislili da su nakon otkrivanja zakonitosti vjetra i njegove upotrebe u vlastite ovosvjetske svrhe, zavladali nad njim. Uzvišeni Allah Koji je postavio te zakonitosti i On će ih povući kada bude došlo vrijcme Smaka svijeta. Tako će se sve ono što ga okružuje, a na što se čovjek bio navikao, promijeniti. Sve ovo o čemu smo govorili odnosi se na ljude koji će u trenucima Smaka svijeta biti živi. Da li će se do tada važeće zakonitostj prilikom Smaka svijeta promijeniti i u odnosu na umrle ljude koji su u svojim grobovima? Odgovorit ćemo na ovo pitanje potvrdno, jer će se i umrli naći na početku jednoga novoga perioda za sve ljude. Njihova tijela će im sc vratiti, njihove duše će se spariti sa tijelima. Izaći će iz zemlje, a smrt koja ih nije napuštala sve vrijeme boravka u grobovima će nestati.

Uzvišeni Allah nas je obavijestio da period boravka ljudi u grobovima nije vječan već je određen i ograničen, nakon čeka će ih ljudi napustiti. O tome Uzvišeni kaže: "Zaokuplja vas nastojanje da što imućniji budete, sve dok grobove ne posjetite[6]." (Et-Tekasur, 1-2)

Potrebno je da se osvrnemo na riječi Uzvišenog "sve dok grobove ne posjetite." Uzvišeni Allah nije u ovom aje- tu kazao, sve dok ne budete vječno naselili grobove. Posjeta podrazumjeva da neko ode kod svoga rođaka ili prijatelja da bi ga posjetio i ostao kod njega određeno vrijeme, a da se

6 Ostupili smo od prijevoda Besima Korkuta prevodeći riječ “zurtum” sa “posjetite”. Pribjegli smo doslovnom značenju koje je nalagalo autorovo tumačenje u narednim redovima. (prim. prev.)

zatim vrati svojoj kući. Posjetilac se neće naseliti kod svoga domaćina, a njegova posjeta može biti duža ili kraća, ali će se ona na koncu završiti. Taj smisao također se odnosi i na mrtve - stanovnike grobova još od Ademovog vremena sve do Smaka svijeta koji su u stvari posjetitelji grobova u kojima provode određeno vrijeme, a potom ih napuštaju. Da li čovjek u grobu ima osjećaj za vrijeme? Da li oni koji su mrtvi još od Ademovog vremena osjećaju dužinu vremena kojeg su proveli u svojim grobovima? Ne, ne osjećaju. Kada Uzvišeni Allah bude pitao ljude nakon što izađu iz grobova “Koliko ste ostali?”, oni će odgovoriti: "A na Dan kad nastupi Čas oživljenja, zločinci će se zaklinjati da su u grobovima samo jedan čas ostali; a i prije su istinu izbjegavali. A reći će oni kojima je dato znanje i vjerovanje: 'Vi ste ostali, prema Allahovoj odredbi, sve do Dana oživljenja - a ovo je Dan oživljenja, samo što vi niste znali.”' (Er- Rum, 55-56)

Dakle, u životu berzeha čovjek nema osjećaja za vrije- me, jer je vrijeme mjerilo za događanja. Pošto u berzehskom životu nema događaja, onda nema ni vremena. Svako ko je umro zabilježen je u Knjizi, a Gospodar ne zapada u greške i ne zaboravlja. Uzvišeni je Allah sve mrtve popisao i izbrojao. Niko od njih neće izostati od pojavljivanja pred Gospodarom svjetova, a neće ni jedna sitnica promaknuti, a da nije upisan u Knjigu pomno čuvanu.

KAKO CE SE VRATITI TIJELA

O ovoj se temi treba više govoriti, jer sc neki ljudi pitaju, kako će se vratiti ljudska tijela onakva kakva su bila? Kako će se vratiti osobe onakve kakve su bile i pored toga što su njihova tijela istruhla? Uzvišeni Allah na ovakva pitanja odgovara riječi- ma: "Onoga Dana kada smotamo nebesakao što se smota list papira za pisanje. Onako kako smo prvi put iz ničega stvorili, tako ćemo ponovo iz ništa stvoriti - to je obećanje Naše, Mi smo doista kadri to učiniti.” (El-Enbija’, 104)

To je Uzvišenom Allahu lahko, jer je On ljudska tijela već jedanput stvorio iz ničega u obliku koji nema sebi sličnoga, nastanivši ih na dunjaluku, a da prije nisu postojali. Njemu je stoga još lakše da ljudska tijela na drugom svijetu ponovo vrati u prvobitno stanje, jer je to stvaranje nečega što je već jednom postojalo.

Naravno, ovdje je važno napomenuti da mi riječ “lakše” u odnosu na Uzvišenoga, koristimo alegorijski i uvjetno, kako bismo tu situaciju mogli približiti ljudskim umo- vima, jer u stvarnosti ne postoji ništa što je lahko ili teško svemoćnome Uzvišenom

Allahu, Koji može učiniti sve što hoće, i na nebesima i na Zemlji. Ako hoćemo to približiti ljudskom umu, kazat ćemo da je Uzvišeni Allah svakoga čovje ka na ovom svijetu odlikovao stvarima koje ne odgovaraju drugim ljudima. Prva od tih stvari jeste otisak njegovih prstiju, tako da ne postoje dva istovjetna otiska prstiju od početka do kraja ovoga svijeta.

Svako ljudsko tijelo specifično je u odnosu na drugo, tako da nalazimo da ćelije jednoga tijela prepoznaju drugc ćelije istoga putem posebne šifre ili jezika kojeg zna samo Uzvišeni Allah. Kada čovjek na primjer doživi veliku povredu, naći će da se ćelije njegovoga tijela udružuju i množe da bi ranc zara- sle i da bi se on vratio u normalno stanje. Ukoliko bi uzeli organ nekoga tijela i pokušali ga presaditi u drugo tijelo, uvidjeli bismo da ga ono odbacuje i ne prihvata!? Kako tijelo može napraviti razliku izmedu onoga što pripada njemu i onoga što pripada drugom tijelu i pored toga što su sva tijela slična?! Mora da svako tijelo ima posebnu šifru koja ga čini različitim od drugog tijela i koja se nikada ne ponavlja. Kada čak uspije transplantacija organa uzetog od drugog čovjeka, potrebno je pribjeći uzimanju ljekovitog bilja i lijekova, da bi se spriječio ili bar smanjio utjecaj te šifre i da tijelo ne bi odbacilo taj strani dio koji je prenesen s drugog tijela.

Također, svako tijelo ima specifičan i osobe‘n miris koji mi nismo u stanju razlikovati od drugih mirisa. Ne‘ke životinje poput pasa to itekako mogu.

Kada obučeni psi pomirišu maramicu ili dio platna koji pripada nekom čovjeku, oni su ga u s tanju pronaći među stotinama Ijudi.

Postoje na desetine stvari koje nas čine specifičnim u odnosu na druge Ijude na način da se odredeni čovjek može prepoznati medu stotinama ljudi.

Pošto nam je Uzvišeni darovao takvo znanje iz milosti prema nama, On čini i da razumijemo da će se duše prilikom svoga povratka u tijela vratiti u ista tijela u kojima su boravile, koja će biti posebna u odnosu na sva ostala tijela koja su po- stojala od vremena Adema, a.s., do kraja svijeta.

ČOVJEK I SASTAVNI DIJELOVI ZEMLJE

Vjerodostojna je činjenica da smo svi mi stvoreni od ele- menata zemlje, ali svako od nas ima poseban oblik i građu koja se razlikuje od građe drugih ljudi. Procenat određenih elemena- ta u tijelu nije jednak kod svih Ijudi, iako su ti gradivni elementi istovjetni. Međutim, svako od nas u sebi sadržava elemente koji su prisutni u zemlji,

ali se njihov procenat i omjer razlikuje od osobe do osobe. Da bi to približili navest ćemo jedan primjer. Naime, kombiniranjem možemo proizvesti bezbrojne i različite stupnjeve jedne te iste boje. Ako bismo bijeloj boji dodali malo žute, ona bi se razlikovala od prvobitne, ako bismo povećali njen omjer u odnosu na bijelu boju, konačna boja bila bi drukčija. Ukoliko bismo joj pridodali kap ili dvije crvene boje, bila bi to u konačnici druga boja, ukoliko bismo dodali sedam ili osam kapi, opet bi konačna boja bila drukčija od drugih. Nijansiranje boja krajnje je precizan posao, jer svako dodavanje druge boje, prvobitnu boju čini drukčijom. Tako se to dešava pomoću sposobnosti koju posjeduju stvorenja. Kako je tek onda kada to radi božanska moć? Uzvišcni je stvorio čovjeka od elemenata od kojih se sastoji i zemlja. Svaka pridodata trunčica tih elemenata pri stvaranju, ima za rezultat različitog čovjeka. Ukoliko se i jedna trunčica od njih oduzme, rezultat će biti ponovno različit čovjek, koji je drugačiji od drugoga. Na osnovu ovoga primjera shvatamo i promjenu koja će se desiti u vezi s čovjekom, onda kada ovaj svijet doživi svoj kraj. Svi ćemo se razlikovati u načinu prihvatanja smrti, koja će pogoditi sve što je živo, izuzev onih za koje to Uzvišeni Allah ne bude žclio. Uzvišeni Allah kaže: “I u rog će se puhnuti, i umrijet će oni na nebesima i oni na Zemlji, ostat će samo oni koje bude odabrao; poslije će se u rog po drugi put puhnuti i oni će, odjednom, ustati i čekati.” (Ez-Zumer, 68)

Navedeni ajet ukazuje nam da će Uzvišeni Allah neka Svoja stvorenja pred Smak svijeta izuzeti od općega umiranja koje će se desiti. Ta su stvorenja predmet, znanja Uzvišenog Allaha. Kada ovaj svijet doživi svoj kraj, završit će se znanje čovjeka koji je mislio da putem njega vlada Zemljom. Čovjek će tada spoznati istinu koja podrazumjeva da je on posjedovao samo izvanjsko znanje, shodno riječima Uzvišenog: "Oni znaju samo spoljašnju stranu života na ovome svijetu, a prema onome svijetu su ravnodušni.” (Er-Rum, 7)

U trenucima kraja ovoga svijeta, čovj e k će spoznati istin- sko znanje (et-ilm el-hakikt) nakon što mu je na ovome svijetu bilo darovano pouzdano znanje (ilmitl-jekin), koje je potom postalo očigledno znanje (ajnttl-jekin). Postoji, dakle, pouzdno znanje (ilmnl-jekin), očigledno znanje (ajnul-jekin) i očigledna istina (hakktm jekin). Kakva je razlika medu njima?

Znanje koje čovjek dobiva od Uzvišenog Allaha jeste pouzdano znanje, jer je proizašlo od sveznajućeg Gospodara univerzuma. Vjernik je u uvjerenju da će se ono

što mu je obznanio Uzvišeni Allah obistiniti, onako kao da gleda očima. Uzvišeni Alah je rekao: "Ne valja tako, neka znate pouzdano, Džehennem ćete vidjeti jasno! I još jednom, doista ćete ga vidjeti očigledno! Zatim ćete toga dana za sladak život biti pitani sigurno.” (Et-Tekasur, 5-7)

Mi prihvatamo znanje darovano od Uzvišenog Allaha kao pouzdano znanje.

Kada budemo očevici nevidljivoga svijeta nakon izlaska duše iz našeg tijela, bilo u berzehskom ili životu na Sudnjem danu, to naše viđenje bit će očigledno znanje, koje smo spoznali i stekli svojim vlastitim očima i ono se dogodilo tik ispred nas. Nakon polaganja računa pred Uzvišenim Allahom naše viđenje postat će očigledna istina, jer će za onoga ko uđe u vatru i postane njen stanovnik njegovo stanje postati očigledna istina, koju on osjeća i kuša. Za onoga ko uđe u Džennet njegovo stanje će postati očigledna istina, jer je okusio džennetske blagodati, nakon što ih je vidio i našao se među njima.

Tako će se prilikom Smaka svijeta okončati svako lažno znanje čovjeka i on će tada pred sobom ugledati potpunu i pouzdanu istinu. Vidjet će meleke, šejtane, Džennet, Džehennem i spoznat će veličanstvenost svoga Uzvišenog Stvoritelja. Čovjek će tada moći znati pouzdano i snagu u univerzumu ima samo Uzvišeni Allah.

Ovaj svijet i odnos uzroka i posljedica prema kome je funkcionirao doživjet će svoj kraj, zajedno sa Sucem, Mjesecom i zvjezdama, da bi se na vidiku ukazala nova postojbina obasjana svjetlom Uzvišenog Gospodara. Potom će se postaviti Knjiga i vaga ljudskih dijela i svakom čovjeku će se, na osnovu dijela koje je učinio, dati ono što je zaslužio.

To su bila neka moja promišljanja o Smaku svijeta. Uzvišenog Allaha molim, da nam podari uspjeh i da nas uputi na Pravi put.